Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрин 21-hээ гарана | № 279 (14299) | 1973 оной ноябриин 28, среда | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. И. МИРОНЧЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэhөөр 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, республикын промышленностьда олон жэлэй туршада hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө Улаан-Үдын шэлэй заводой директорой орлогшо нүхэр Мирончев Николай Ивановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1973 оной ноябриин 26.

НҮХЭД МАЛШАД! Адууhа малаа hайнаар үбэлжүүлхэ, ...шаг шэмыень дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ бүгэдөөрөө жагса...а, жэлэйнгээ түсэб, социалис уялгануудаа болзорhoo урид ...елүүлхын түлөө тэмсэе!

...АЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР, ЭМХИТЭЙГЭЭР...

...и усхэбэрилгэ хадаа ма... ...ахын гол hалбаринуу... ...эн гээшэ. Колхозоймнай ...зо доходой ехэнхи ху... ...э орондоо хонинной тар... ...а, торголиг нарин ноо... ...юр худалдаhанай ашаар ...юм. Тиимэhээ ажахы... хонишод hүүлэй жэл... дааджа абаhан hүрэг хо... ...айнаар адуулжа, ашаг ...ь эрид дээшэлүүлхэ та... ...итойхон оролдолго гар... болонхой. Энээниень ... гэршэлэлтэйб гэбэл, ...и 100 эхэ хонин бү... 100, мүн дээшэшье ... түлжүүлдэг түрүү хо... улам олошорно. Тиихэ... ...дэ тушаагдаhан хоня... ...е бүриин шэгнүүр мүн ...лнэ гээшэ.

...ажалта нэн түрүүлэн ...э хонидто үбhэ тэжээл ... хүрэхөөр бэлэдхэжэ ..., мүн үбэлжэлгэдөө ...э hайнаар бэлдэжэ, ...лгаа ухэл гарзагүй... ...эргэhэнэй ашаар түй... бшуу. Тиимэhээ ма... ...хозой хонишод саашa... ...энэ зүб замаараа дао... ...гол баялиг болохо хо... ...рэгэйнгөө ашаг шэмые ...эшэлүүлхэ зорилго ур... ...ална.

...а оной зун абаhаар ...бороогүй байжа, тала ...ай сайhаар гандаа ...ань июль hарын ха... таhалгаряагүй хура бо... ...жо, бэлшээри, сабша... ногоон хараа hайса hэр... hайжараа бэлэй. Эгээл ...э хонишоднай hүрэгүү... ...са манажа, түргэн саг ...элүүлжэ абахые орол... Ушарынь хадаа, эгээл ...э хонишодой ээлжээтэ ...хаhа — хонидые ис... ...нна аргаар үрэжүүлхэ ...ри дүтэлшэhэн байгаа ...р тарган хонид хэзээ-

дэшье түргэн ототой болодог, hубайралтагүй юм. Энээние өөрынгөө дүй дүршэлhөө hайн мэдэхэ болоhон хонишод даажа абаhан хонидоо намартаа отарынгаа захадахи зелёнкын hуури дээрэ бэлшээжэ яhала хүшэлүүлжэ абаа бэлэй. Саг дарыдаа таргалhан хонидыншье, түргэн болзорто үрэжүүлдэжэ, амжалтатайгаар дүүрээ hэн.

Удаань энэ хаhаяа эсэслээд, үбэлжэлгэдөө бэлдэжэ, хонидойнгоо байра, хашаа, хаамадгуудыень шэнэдхэн заhабарилаа, хони, хурьгадайнгаа дал хотыень дулаалаа юм. Мүн заhабарилга хэхын хажуугаар үбhэ, hолоомоё газаагаа зөөжэ оруулhан байна.

Намарай дулаанда олохон хонишоднай hүрэгүүдээ тарялан дээрэ бэлшээжэ захалаа hэн. Жэшээлбэл, ажахымнай түрүү хонишодой нэгэн Иван Митрофанович Якимов мүнөө даажа абаhан эхэ хонидоо Зэдэ голой саада тээхи зелёнкын hууридa гаргажа адуулхаар хараална. Юуб гэхэдэ, үнинэй хонишон саhанай ехээр орохоhоо урид холын hайн бэлшээри хүсэд ашаглажа, хонидоо улам өөхэжүүлхые оролдоно гээшэ.

Мүнөө энэ нүхэрэй даажа абаhан hүрэг эхэ хонид хүшэ тамираар hайн, ядамаггүй үбэлжэхөөр хэбэртэй. Иван Митрофанович өөрынгөө туhалагша Н. Казанцевтай хамта хонидоо бэлшээхын хажуугаар отарынгаа дэргэдэ тариггдаhан зелёнкоёо сүм хуряажа hүрилөө. Бүхы байра байдалаа hайнаар түхеэрээ.

Мүн тиихэдэ үнинэй ахалагша хонишод Дугаржаб Цыбенов, Илья Григорьев гэгшэд үбэлжэлгэдөө яhала hайнаар эмхитэйгээр бэлдээ. Эдэнэй даадаг hүрэг хонид мүнөө яhала тарганаар ондо орожо байна.

Үбэлэй эхин үзэгдэжэ, үдэшэ үглөөниинь нилээд хүйтэрдэг болоо. Тэд колхозоймнай хонишод хонидойнгоо хүшэ тамирые муудхаахагүйн тула үглөөгүүр үбhэ, таряа талханай зүйл эдюулжэ, бэлшээридэнь гаргана.

Байгша ондо үбhэ тэжээл багаар абтаа. Гэбэшье hолоомон хүсэд хүрэхөөр бии. Тиимэhээ энэ hайн шэмэтэ hолоомоёо гамтайгаар гаргашалхын тула хүршэ — Ториин совхозой хонишодой жэшээгээр «Беларусь» тракторто тусхай түхеэрэлгэ тодхожо, отарануудтахи бүхы hолоомо, бүдүүн энэ намаатай үбhыень хэршэжэ, гурил болгоод эдюулхээр шиидэнхэйбди. Игэжэ хонидоо хооллуулхадамнай адхашье үбhэн хаягдахагүй, бүхы тэжээлнай ашагтайгаар гаргашалагдаха байна бшуу.

Тээмэндэ ажахымнай хонишод үбэлжэлгын урда тээхи хамтынгаа суглаанда Хэжэнгын хонишодой гаргаhан үүсхэлые хэлсэжэ, hайшаан дэмжээд, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаа hэн. Тиихэдээ нэн түрүүлэн үбэлжэлгээ эмхитэй hайнаар угтажа, түл абалгаяа ухэл гарзагүйгөөр үнгэргэхэ ба ерэхэ жэлдэ хонин hүрэгөө улам олошоруулхаар шиидээ юм. Мүнөө энэ хараалhан зорилгоёо сүм бэелүүлхын тула хонишон бүхэмнай улам эдэбхитэйгээр ажаллажа байнхай.

И. БАДМАЖАПОВ,
Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой главна зоотехник.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой hаалишад болон малшад түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы, гурбадахи жэлдэ абаhан социалис уялгаяа болзорhoo урид дүүргэхэ гэhэн уряа доро ажаллажа гараа. Һаалишан бүхэнэй оролдоhоной ашаар тус ажахы гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаhан юм. Түсэбэй дүүргэлтэдэ ажахын 1-дэхи гүүртын түрүү hаалишад Эрдэни Раднаев, Елизавета Ринчинова, Сандыма Дашиева болон бусадай оруулhан хубитаань ехэ гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Эдэ нүхэднай 10 hарын туршада харуулhалжа байhан үнеэн бүриhөө 2500 килограмм hү haагаад ябана. Энэ ажалша бүхэриг коллектив ерэхэ жэлэй түсэбөөр ажаллажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аймагай бэрхэ hаалишадай нэгэн Эрдэни Онхотоевич Раднаев.

С. ВАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮРҮҮЛЖЭ ЯБАҺАН КОЛЛЕКТИВ

...э буусын hаалишад ...үр үнеэдээ hаа... ...дүүргэhээр улаан ...а сугларжа, рес... ...а дотороо үүсхэл ...ан Ярууны мал... социалис уялгатай ...ад, үбэлжэлгын үедэ ...алжа байhан үнеэн ...ю 1250 килограмм hү ...тухайгаа аймагайнгаа ...та мэдүүлhэн юм. ...л Марксын нэрэмжэтэ ...ой түбэй фермын ...тив hүүлэй хэдэн жэ... ...шада түрүү зэргэдэ болонхой. Даажа ...ажалдаа ээзэн ёhoop ...анайнгаа ашаар эндэ... ...лишад hайн үрэ дүн ...а, хараалhан түсэб, ...а болзорhoo урид ...жэ шададаг болонхой ...онсо тэмдэглэхэ шуха...

...бэ-табан жэлэй урда ...ллектив аймагай гээг... фермэнүүдэй нэгэн ...тоологдодог hэн. Ха... ...н түсэб дүүргэгдэдэг... ...hан юм. Һаалишад ...туршада үнеэн бүри... ...2000 килограмм hү ...гээшые ямар нэгэн ...шэнгеэр тоолодог ша... ...аhан.

...хозой правлени Шэнэ... ...н фермые даагшаар ...ист Димит-Ханда ...евна Максаровае то... ...юм. Фермые даагша ...ын үдэрhөө hаалиша... ...лай журам наринаар ...үнеэдые нэгэ хэмдэ ...эргэтэ анхаралаа хан... ...н байна. Димит-Ханда ...евна хүн бүхэнэй ... наринаар та... ..., хамта хү... ... нүхэдтөө hа... ...абижа шадаhанайнгаа ...гээ дуулгадаг болоо ...Уданшьегүй тэндэхи ... дутуу дунданууда ...садхажа ороо. Түрүү... амжалта саашанхи ...ь нилээд ехэ нүлөө ... Түсэбтэ юhэдэхи ...элэй hүүл багта жэ... ...шада үнеэн бүриhөө ...илограмм hү hаaxa

зорилго тэдэнэр табиhан юм. Урдаа табиhан зорилгоёо сүм дүүргэхын тула бүхы арга боломжоёо, шадабаря гарган ажаллаа тэжэ онсо хэлэхэ шухала.

Долоон hаалишан жэлдээ үнеэн бүриhөө 2500 килограмм hү hаадаг болонхой. Һаалишадай хэлэhэн үгэдөө бата байhые энэ баримта гүйсэд гэршэлжэ үгэнэ бшуу. Һаалишад болон мал адуулагшадай үсэд нэтэрүүгээр хүдэлмэрилhэнэй ашаар колхоз гүрэндэ hү худалдаха юhэн hарынгаа түсэб амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаа бшуу. Тус коллектив энэ хугасаада 5000 центнер hү бэлэдхэлэй пунктда ябуулжа, түсэбөө холо үлүүлэн дүүргээ.

Шэлэhэн мэргэжэлдээ дуратай хүнүүд эндэ олон юм. Малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ онсо шалгарhан тус фермын хоёр түрүү малшан гүрэн түрын үндэр шагнал хайрада хүртөө юм.

Дампил Абидуевич Раднаев Шэнэ-Буусын hүнэй фермэдэ арба гаран жэлэй туршада мал адуулагшаар ажаллаха зууpаа нютаг нутагаа мэдээжэ болоhон малшадай нэгэн. Дампил Абидуевич бии байгаа бэлшээриеэ зүбөөр хубаарилан хэрэглэхые оролдодог заншалтай. Дампил Абидуевич түйлаhан амжалтынгаа түлөө Октябриин Революциин, тус фермын бэрхэ hаалишан Галина Раднаева Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаба.

Ямар арга боломжонуудые хэрэглэжэ, hаалишад богонихон болзорто гээгдэлhээ гаража, түрүү зэргэдэ ябанаб? Ажахын мэргэжэлтэд, hаалишад адууhа малай үүлтэр дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитойхон анхарал табидаг болонхой. Бага hү үгэдэг хүгшэн үнеэдые голодоhондо гаргажа, hайн үүлтэрэй гунжадаар hэлгэдэг болоhоной ашаар хараалhан түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Мүнөө үедэ 76 хашараг hүрэг соohoo шэлэгдэжэ, hайн харууhанда байлгагдана. Дүй дүршэлтэй hаалишад Е. Никитина, З. Синегурова, В. Теплова гэгшэд тус бүридөө түрүүшынхеэ тугаллаха 18 гунжадые даажа абанхай.

Һаалишад шэнэ гунжадые амяарынь харууhалха гэжэ шиидэнхэй. Энээн тушаа ажахын главна зоотехник Г. Пруидзе манда нигэжэ хөөрэбэ:

— Энэ арга алишье талаараа зохид, hайн гэжэ hанадагби. Һаалишан шэлэгдэhэн бүлэг гунжадые даажа абаад байхадаа тэдэнээ hайнаар харууhалха, зүбөөр эдеэлүүлэн hааха хэрэгтэ гол анхаралаа табина.

Үбэлжэлгэ түлэг дундаа. Энэ харюусалгатай хаhаяа hайн бэлэдхэлтэйгээр угтахын тула hаалишад болон мал адуулагшад горитойхон хүдэлмэри хэжэ гараа. 1973—1974 онуудай үбэлжэлгын үедэ hаалишан бүхэн социалис уялга баталан абанхай. Сүүдхэ бүридэ hаагдаhан hүнэй график табижа, hаалишан бүхэнэй хэр ажаллаhые тодорхойлхо гэжэ тэдэнэр шиидэнхэй. Даабариин ёhoop хараалагдаhан hүн ямар шалтагhаа абтаагүйб гэжэ ажалда ушарhан дутуу дунданууды дары усадхахын тулада таарамжатай зохид хэмжээ абаха талаар hаалишад ажахынгаа хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдтэ дары дуулгаха аргатай болоно бшуу.

Һү hаалиин дээшэлэлгэдэ үбhэ тэжээл ехэ удха шанартай. Эндэ бүдүүн тэжээл буйлуулдаг цех hайнаар хүдэлгэдэнэ. Сагаан hолоомо жэжэ болотор хэршээд, халуун уhанда дэбтээжэ, талха таряанай зүйлтэй холиhоной удаа малда үгэдэг байна. Сүүдхын туршада hаамхай үнеэн бүридэ 5 килограмм hайхан үбhэн, 7 килограмм зеленко, 10 килограмм бурдуут үгтэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта эндэхи hаалишад шэнэ байрада ороhон юм. Һаалишад бүхы ажалаа оньhон түхеэрэлгын хүсөөр бүтээдэг болонхой.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ гүрэндэ hү худалдаха түсэб түбэй фермын коллектив энэ hарын 9-дэ дүүргээ. Арба hарын туршада фермээрээ үнеэн бүриhөө 2214 килограмм hү haажа абаа. Тус коллектив үлэгшэ үедэ үнеэн бүриhөө үшөө 286 килограмм hү haaxa гэжэ шиидэнхэй.

Хэлэhэн үгэеэ бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Шэнэ-Буусын фермын hаалишад үдэр бүри оролдожо байнхай.

А. КИРИЛЛОВ.
Загарайн аймаг.

Шухала асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ

Республикымнай промышленностиин, транспортын болон хэлхеэ-холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үсэгэлдэр Улаан-Үдэдэ үнгэрэгдэбэ. Ажалай бүтээсэ улам саашань дээшэлүүлхэ ба нитын үйлэдбэриин ашаг үрэ hайжаруулха зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Зүблөөе партиин обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** нээбэ. Энэ асуудалаар элидхэлые партиин обкомой секретарь **В. Г. Бирюков** хэhэн байна. Промышленна, транспортын, хэлхеэ-холбооной предприятинуудай, хүтэлбэрилэгшэд, главна мэргэжэлтэд, партийна, совет организацинуудай, министерство болон захиргаануудай хүдэлмэрилэгшэд, үйлэдбэриин зарим түрүүшүүл зүблөөндэ хабаадалсаа.

«Теплоприбор» заводой главна инженер **Ю. В. Музыка**, локомотив-вагон заhабарилгын заводой начальник **А. С Асеев**, Зэдын комбинадай парткомой секретарь **Р. В. Никитков**, «Забайкаллес» комбинадай начальник **А. И. Кораблёв**, Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник **А. А. Кванталиани**, партиин Улаан-Үдын горкомой секретарь **Л. Н. Кашкин**, эдеэ хоолой промышленностиин министрэй уялгые дүүргэгшэ **А. С. Мурышева**, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь **В. М. Леонов**, авиазаводой главна технолог **Л. Я. Авилов**, ноохо сэбэрлэн угаадаг Улаан-Үдын фабрикын главна инженер **А. Л. Фролова**, республикын hүнэй промышленностиин нэгэдэлэй начальник **И. Д Дамбуев**, авто-харгынуудай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ **М. Е. Денисенко**, Байгалай модоной баазын директор **В. Р. Ворожейкин** элидхэл тушаа үгэ хэлээ.

Партиин обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** зүблөөн дээрэ дэлгэрэнгы үгэ хэлэhэн байна.

Зүблөөндэ хабаадагшад Улаан-Үдын промышленностиин зарим предприятинуудта ошожо, ажал хэрэгтэйнь танилсаа.

ЭНЭДХЭГ АРАДАЙ ХАЛУУН УГТАМЖА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ Инди ерэлгэ

ДЕЛИ, ноябриин 26. **(ТАСС-ай тусхай корреспондентнүүд).** Индиин республикын ниислэл хотын гудамжа болон талмайнууд hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Хаанашье СССР болон Индиин гүрэнэй тугууд, Л. И. Брежневэй портредүүд, хинди ба ород хэлэн дээрэ энэдхэг-совет хани барисаанай хүндэдэ амаршалгын үгэнүүдые бэшүүлhэн транспарант болон плакадууд харагдана.

«Леонид Ильич Брежнев, айлшалжа хайрлыт!» гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьта хани барисаата Инди үнэн зүрхэнhөө мэдүүлжэ байна. Мүнөөдэр хэблэлhээ гараhан газетэнүүдэй түрүүшын хуудаhан дээрэ, үлгэгдэhэн плакат болон транспарантнууд дээрэ эдэ үгэнүүд бэшэгдэнхэй. Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ерэлгэ — политическэ айхабтар ехэ удха шанартай хэрэгтэ, хоёр ороной хани нүхэсэл ба харилсаа холбоондо шэнэ арга боломжо нээхэ үйлэ хэрэгтэ бэлдэhэндэл адляар бүхы Инди бэлдэhэн байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев Индиин Премьер-Министр Индира Гандиин уряалаар албанай хэрэгээр хани ёhoop мүнөөдэр Дели хүрэжэ ерэбэ.

Л. И. Брежневтэй хамта КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туhалагшанар А. М. Александров, А. И. Блатов, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин, СССР-эй элшэн сайд В. Ф. Мальцев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин референт Е. М. Самотейкин эндэ ерэлсээ.

СССР-эй ба Индиин республикын гүрэнэй тугуудаар, амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэhэн Палам гэжэ аэродром дээрэ Л. И. Брежневые Индиин Премьер-Министр Индира Ганди, гадаадын хэрэгүүдэй министр Сваран Сингх, эдеэ хоолой ба хүдөө ажахын министр Фахруддин Али Ахмед, Финансын министр Я. Б. Чаван, оборонын министр Джагдживан Рам, промышленность хүгжөөлтын, эрдэм наука ба техникын министр Ч. Субраманиам, түсэблэлгын министр Д. П. Дхар, нефтехимическэ промышленностиин министр Д. К. Баруа, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгүүдэй штабуудай начальнигууд, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй угтамжа эмхидхэхэ талаар нитэ национальна комитедэй гэшүүд Индиин национальна конгресс партиин түрүүлэгшэ Ш. Д. Шарма түрүүтэй, Индиин компартиин национальна Соведэй түрүүлэгшэ Ш. А. Данге, КПИ-гэй национальна Соведэй генеральна секретарь Раджешвара Рао, парламентын депутадууд, Индиин олониитын элитэ ажал ябуулагшад, дипломатическа корпусой гэшүүд угталсаhан байна.

Урид эндэ ерэhэн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, гадаадын экономическа харилсаануудай талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, тэрэшэлэн СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. М. Пегов, СССР-эй хэрэгүүдэй талаар Индидэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ В. К. Болдырев, совет посольствын, худалдаа наймаанай ба Индидэхи совет бусад зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд Л. И. Брежневые угталсаба.

Аэродром дээрэ болоhон уулзалга дээрэ совет, индиин, хариин гүрэнүүдэй тон олон журналистнууд байлсаба.

Аэродромой поли дээрэ хүндэтэ харуулда — ябаган сэрэгшэд, лётчигууд, уhан сэрэгшэд жагсанхай.

Самолёдой гэшхүүрэй дэргэдэ Премьер-Министр Индира Ганди Л. И. Брежневые үнэн зүрхэнhөө амаршалба. Энэдхэг арадай ёhо заншалаар Л. И. Брежневтэ амиды сэсэгүүдэй гүрэлөө зүүлгэбэ. Үхибүүд үнгын сэсэгүүдэй баглаа Леонид Ильичтэ барюулна.

Советскэ Союзай, Индиин Республикын гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэнэ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хүндэлэлдэ 21 буудалгаар артиллерийскэ салют үгтөө.

Л. И. Брежнев хүндэтэ харуулай урдуур гарана. Һүүлээрнь КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, Индиин Премьер-Министр Индиин правительствын гэшүүдтэй, парламентаринуудтай, дипломатическа корпусой түлөөлэгшэдтэй мэндэшэлэлсээд, трибуна тээшэ ошобод.

Премьер-Министр Индира Ганди амаршалгын үгэ хэлэбэ.

Индира ГАНДИИН хэлэhэн үгэ

Дээдэ тушаалта Та!

Хани нүхэсэлтэ агууехэ ороной элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев, манай орондо ерэhэнтэйтнай дашарамдуулан, Индиин правительство ба арадай үмэнэhөө би Танине халуунаар амаршалха золтой байнаб. **(Альга ташалган).**

12 жэлэй саада тээ манай орондо Танай ерэжэ ошоhоной hүүлээр Инди болон бүхы дэлхэй дээрэ тон ехэ хубилалта болоо. Энэ үе соо ямар юумэн таhалдангүй hалбаран хүгжэжэ байгааб гэхэдэ, манай хани нүхэсэл болоно. Тэрэнэй мүндэлhэн сагые нэрлэхэнь бэрхэтэйшье hаа, манай бэеэ даанхай байдалай соносхогдохо үдэрhөө урид бэелүүлэгдэhэн үйлэ хэрэг мүн. Энэ хани нүхэсэлнай саг үргэлжэ үргаа, хүгжэн hалбараа. **(Альга ташалган).**

Албанай хэрэгээр бэе бэедээ айлшалан ерэлсэлгэ бүхэмнай манай харилсаануудые саг үргэлжэ бэхижүүлэн батадхадаг байна. Эб найрамдал, хани нүхэсэл ба харилсаа холбоон тухай бидэнэр 1971 ондо түүхэтэ договорто гар табилгаар бидэнэр тэдэ харилсаа холбоонуудтаа юридическэ үндэhэ hуури табиhан байнабди. Манай хоёр арадуудай хани нүхэсэл хадаа үнэн сэхэ ба адли тэгшэ байдалда гүн гүнзэгы эрмэлзэлгэhээ эшэ үндэhэтэй юм. Һайн hайхан эб найрамдал тээшэ алишье талымнай хүсэл эрмэлзэл ба колониализм ба расизмда эсэргүү тэмсэлэй асуудалнуудые шиидхэлгэдэ адлирхуу хараа бодолтойгоор хандадаг ушарнай уласхоорондын хэлсээнүүд дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэл үргэдхэлтын ашаа туhада суг хамта байхыемнай зоригжуулдаг hэн.

Господин Генеральна секретарь, уласхоорондын байдал хараа байса hайжаржа байна, Та энэ хэрэгтэ хубитаяа тон ехээр оруулаат. Иимэ үе сагта манайда Танай ерэлгые түйлай ехэ удха шанартай үйлэ хэрэг гэжэ тоолонобди. Албанай хэрэгээр манайда Танай айлшалан ерэлгын алишье талада ашатай туhатай байха ба бидэнэй ойлгон мэдэржэ байhан бүри үргэн уг зорилгодо, үндэр хүсэл эрмэлзэлдэ харюусаха байhанда би этигэнэб. Манай арад имагтал иимэ этигэл найдабаритайгаар, хүндэтэйгөөр Таниие угтажа байна. **(Альга ташалган).**

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев харюугай үгэ хэлээ.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ госпожа Премьер-Министр,
эмэгтэйшүүл ба господанар, хүндэтэ ханинар,
нүхэд!

Агууехэ Индиин газар дээрэ буугаад байхадаа, хүндэтэ госпожа Индира Ганди, правительстводатнай хүдэлдэг танай нүхэдтэ, хани нүхэсэлтэ Индиин бүхы арадта Советскэ Союзай Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэриhөө, олон миллион совет хүнүүдhээ үнэн зүрхэнэй амаршалга хүргэхэ байhандаа би баяртайб. **(Альга ташалган).**

Госпожа Премьер-Министр, танай орондо ерэхэ уряал абаhанайнтаа түлөө би Танда үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб. Энэ хадаа 12 жэлэй үнгэрhэнэй hүүлээр Индитэй, тэрэнэй арад зонтой, тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэй дахин уулзаха зол хуби намда олгобо. Үнгэрhэн эдэ жэлнүүдэй үедэ манай оронуудай хоорондохи хани нүхэсэл ба харилсаа холбоон урагшаа холо дабшанхай. **(Альга ташалган).**

Мүнөө үе сагта дэлхэйн арадууд оронуудай хоорондо амгалан ёhоной харилсаануудые хүгжөөлгэдэ туhалмаар тодорхой ябуулгануудые абахыень гүрэнэй ба политическэ ажал ябуулагшадhаа хүлеэнэ гээшэ. Бидэнэй хэхээ байhан хэлсээнүүдэй имагтал энэ хэрэгтэ ашa туhатай байха гэжэ хэлээ hаа, алдуу болохогүй гэжэ hананаб. Советскэ Союзай ба Индиин агууехэ арадуудай хани нүхэсэл Ази болон бүхы дэлхэйн эб найрамдал ба аюулгүй байдалда мүнөө бага бэшэ удха шанартай ха юм. Энэ хани нүхэсэлые саашадань бэхижүүлгэ, хоёр оронуудай хоорондохи харилсаануудые үргэдхэлгэ — манай албанай хэрэгээр айлшалалгын гол зорилго мүн. **(Альга ташалган).**

Советскэ Союз Инди хоёрой хоорондохи хани нүхэсэл, нягта харилсаа холбоон улам бэхижэжэ, hалбаран хүгжэжэ байг лэ! **(Альга ташалган).**

* * *

Л. И. Брежнев, И. Ганди машинада hууба. Мотоциклистнүүдээр үдэшэгдэhэн кортеж совет айлшанай бууха газар — президентын «Раштрапати Бхаван» гэжэ ордон тээшэ дабшаба. Гордой үйлсэ болон талмайнуудта сугларhан Делиин хэдэн зуу мянган хүн зон Л. И. Брежневые бүхы замдань айхабтар хани халуунаар, зүрхэ хүдэлгэмөөр амаршалаа. Хаа хаанагүй альга ташалган, хани нүхэсэлэй энеэбхилэл, амаршалгын үгэнүүд соностоно.

Аэродром дээрэ, Индиин ниислэл хотын үйлсэнүүдтэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарьтай болоhон хани халуун уулзалга совет-индиин улам бэхижэжэ байгаа хани нүхэсэлэй толотомо демонстраци болоо.

Н. КОЛЕСОВ,
В. МАТЯШ.

НҮХЭР М. А. СУСЛОВ ЛИТВА ЕРЭБЭ

ВИЛЬНЮС. Ноябриин 27. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов эндэ ерэбэ.

Литвагай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь А. Ю. Снечкус, Литвагай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ М. Ю. Шумаускас, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ И. А. Манюшис Литвагай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадууд, Литвагай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ба республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор, Литвагай ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүд, республикын болон Вильнюс хотын партийна, совет организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд М. А. Сусловые вокзал дээрэ угтаба.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН НЭРЭ ХҮНДЭ

МҮНӨӨНЭЙ МАСТЕР ТУХАЙ

Мастер... Тэрэнэй хүдэлдэг газарта гараһан бүхы асуудалнуудые — үйлэдбэридэ хабаатай гү, али хүдэлмэришэнэй ажабайдалтай холбоотой гү — хамаагүй, бултыень лэ мастер шиидхэлсэдэг байна. Хүдэлмэришэнэй эгээл түрүүлэн хандадаг гэхэ гү, али хододоол хажуудань байдаг хүтэлбэрилэгшэ хадаа мастер лэ болоно бшуу. Эгээл иимэһээ мастер гээшэ үйлэдбэри эмхидхэгшэ, зүбшэгшэ, хүмүүжүүлэгшэ, туһалагша, дүтын нүхэр болоно. Энэ тушаалда хүдэлхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Тиигээдшье мастернууд гээшэ инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй олонхинь болоно.

Ажалай Улаан Тугай орденто Улаан-Үдын авиационно заводто бэрхэ, ямаршье орёо бэрхэшээлтэй асуудалнуудые шиидхэжэ шадаха мастернууд олон юм. Тэдэнние хүмүүжүүлхын тулада партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, заводой дирекциин удари-далга доро заводой коллектив олон жэлдэ хүдэлжэ байна. Коллективтэ ерэжэ ороһон, участок даажа абаһан, удаань хүдэлмэришэдээ хамта ажаллаһан, урганһан, үйлэдбэри эмхидхэгшэ, хүмүүжүүлэгшын дүршэлдэ һураһан өөрын зүргэ мастер бүхэндэ бии байха.

Энэ хэлэһэн баримтала олон жэшээнүүдые баталжа болоно. Заводто униһэй хүдэлдэг мастернууд-коммунистнуудай олон нэрэ дурдажа болоно. С. Ш. Гармаев, Ф. А. Казаринкин, В. Г. Гомбожапов, В. И. Хренов, А. М. Рылин, А. Г. Гасников, Б. А. Романов болон бусад олон мастернууд даалгагдаһан коллективүүдээ арба-хорин жэлдэ хүтэлжэ ябана. Эдэнэрэй олонхинь оорыноо ажалдаа гадуур ниитын даалгабари дүүргэлсэдэг гэжэ тэмдэглэе. Партийна организацинуудай секретаряар, профсоюзай цехэй комитедүүдэй түрүүлэгшээр һунгагдадаг.

Малша буряадай хүбүүн Санжа Гармаев үшөө 1939 ондо заводто ерэжэ, слесариин шаби болоно ороо һэн. Удаань слесарь болоо. 1944 ондо слесарно-гагналгын цехтэ мастерaap табигдаба. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Санжи Шарапович гушаад жэлэй туршада нэгэл газартаа мастерaap хүдэлжэ байдаг. Энэ үе соо нүхэр Гармаев дээдэ гарай мэргэжэлтэ болоо. Тэрэнэй даадаг коллектив завод соогоо түрүүлэн коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртөө, СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэтэ нэрэтэй болоо, «эрхим шанартай продукци гартадаг бүлэг» гэһэн нэрэ зэргэдэ оло дахин хүртөө. Мастер Гармаев эрдэм бэлэдхэлээ ходо дээшэлүүлжэ байдаг хүн. Санжи Шарапович бэрхэ ухаалан зохёогшо юм. «РСФСР-эй габьяата ухаалан зохёогшо» гэһэн нэрэ зэргэ 1966 ондо олгогдоо һэн. Наймадахи 5 жэлэй дүнгүүдээр ажалдаа ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө С. Ш. Гармаев Ленинэй орденоор шагнагдаа. Нютагай Соведүүдтэ депутадаар оло дахин һунгагдаа.

ЗОНТОЙ ХҮДЭЛХЭ ШАДАБАРИ

ҮЙЛЭДБЭРИИН бүлэг бүхэндэ дунда зэргээр 25—30 хүдэлмэришэн байдаг. Эдэмнай наһанай, эрдэм бэлигэй, шадабариин, абари зангай талаар тон олон ондоо зон ааб даа. Тиимэһээ хүн бүхэнэй эдэ бүхы талыень хараадаа абажа, ажал эмхидхэхэ гээшэ хүтэлбэрилэгшын шадабариһаа болохо, тиин энээнһээ ажалай амжалта дулдыдахаа байна. Адлихан эрхэ байдалда хүдэлдэг аад, хоёр ондоо үрэ дүнтэй байдаг коллективүүд захаһаа дайралдадаг шуу. Энээндэ ямар шалтагаан бииб? Ехэнхи ушарта мастерай шадабариһаа болодог гэжэ энэ асуудалда харюусалтай. Ондоошье шалтагаанууд байжа болохо. Зүгөөр мастерай эмхидхэхы шадабариһаа, эдэбхитэдтээ (партийна бүлэг, профсоюзай организацида) хэр түшэглэжэ шаданаб, энээнһээ бүхы ажалынь, тэрэнэй үрэ дүн гол түлэб дулдыдаха байна бшуу. Үйлэдбэриин харюусалтатай ехэ зорилгын табигдаад байхада, бэрхэ мастер коммунистнуудтай, эдэбхитэдтэй хөөрэлдэнгүй шиидхэбэри заяандаашье абахагүй. Энээндэ нэгэ жэшээ харуулһуу.

Хэдэн жэлэй саада тээ IV кварталда манай заводто продукци гаргаха нэмэлтэ даалгабари министерствэһээ үгтэбэ. Тоолоно үзэхэдэмнай, бии байһан хүсөөрөө, арга боломжонуудаараа завод энэ даалгабари дүүргэжэ шадахаар бэшэ. Юун бэ гэхэдэ, энэ даалгабаринь заводой гаргадаг продукциин 17 процент болохо байба. Энэ зорилго шиидхэхын тулада нэгэн гээ һаа, хэдэн зуун хүнние нэмэжэ абаха, үгы һаа, дүрбэдэхи квартал соо субботын бүхы үдэрнүүдтэ хүдэлжэ гараха ушартай болоно. Эды шэнээн шэнэ хүдэлмэришэдые абаха аргагүй. Тиимэһээ тусхайта зургаануудай зүбшөөлтэйгөөр субботын үдэрнүүдтэ хүдэлхэ болоно. Иигэхын тулада бүхы зондо ойлгуулха хэрэгтэй. Гүрэнэй шэнэ даалгабари тон шухала зүйлэй продукци байгаа. Энэ хэрэгтэ мастернууд, партийна организацинуудай секретарьнарай, партийна, профсоюзай бүлэгүүдэй үүргэ айхабтар ехэ байба. Энэ ушарта миин лэ захиралта гаргаад лэ байжа болохо байгаа. Теэд бидэнэр тиигээгүйбди. Гүрэнэй шухала даалгабари дүүргэхэ гээшэ тон харюусалгатай хэрэг гэжэ хүн бүхэн сэдьхэлээрээ ойлгог гэһэн байгаабди. Тиин энээнэймнай аша үрэ яһалашье һайн байгаа һэн.

Энэ асуудалаар бидэнэр ямар ажал хээбибди? Цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэй, партийна организациин секретарьнартай, цехкомуудай түрүүлэгшэнэртэй, комсомолой эдэбхитэдтэй энэ асуудал түрүүн зүбшөөбди. Удаань мастернуудай участогуудта партийна, профсоюзай, комсомолой суглаанууд дээрэ энэ асуудал хэлсэтдээ. Иигэжэ хүдэлмэришэн бүхэнтэй хөөрэлдэһэн хойноол заводой дирекци захиралта гаргаа һэн. Иигэжэ энэ даалгабари амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ, энэмэтэ олзо оруулжа, хүдэлмэришэд 13-дахи салин абаа. Захиралтаар хизаарлаа һаа, нимэ үрэ дүн туйлажа шададаггүйл һэн гэжэ һүүлдэ тобшолоол хээ һэмнэ. Зонтой үгээ ойлгосоной захирха, командалха ушар али олон байхадаа. Тиигэжэ табигдаһан зорилгоо дүүргэжэ шадангүй үлэһэн жэшээнүүд харгдаһан байна.

Мүнөө үедэ хүдэлмэришэдэй ниитэшье, техническэ эрдэмэй дээшэлэжэ байхада, ухаан бодолой ба бар хүсэнэй ажалай илгаагай бага болоно байгаа үедэ Ленин багшын заабари улам ехэ удха шанартай болоно. Ниитын ажалые коммунис ёһоор эмхидхэхэ гээшэ ажал шадай үндэр мэдэрэлдэ, сүлөөтэ журамда түшэглэхэ ёһотой гэжэ Ленин багша зааһан байдаг.

Эбтэй эетэй коллективэй ажал хэрэгынь урагшатай байдаг. Партийна бүлэгүүдые байгуулһан участогуудта бүхы юумэнниинь бүтэсэтэй гэжэ ажаглагданхай. Иигэхын тулада коллективэй залуу гэшүүдтэй хүдэлхэ хэрэгтэй болодог. Энээндэ жэшээ дурдая. Хэдэн жэлэй саада тээ механическа цехэй нэгэ участогта хүнүүдынь удаан тогтодоггүй, ходо һэлгэдэг байба. Тиимэ болоһонһоо хойшо үйлэдбэриингөө даалгабари арай гэжэ дүүргэдэг, ажалай журамшье эбдэхэ ябадал гарадаг бэлэй. Һайн коллектив болоно эблэрдэггүй, эдэбхитэдшье үсөөнтэй байдаг һэн. Цехэй партийна бюро Александр Алексеевич Кобылкиние тэндэ мастерaap эльгээбэ. Коллектив байгуулха партийна бүлэг бэхижүүлхэ талаар коммунист-мастер ехэ ажал ябуулһан юм. Хүдэлмэришэдэйнгөө эдэбхи үүсхэл бадаруулха, харюусалга дээшэлүүлхын тулада партийна бюротоёо хамта зохихо хүдэлмэри ябуулаа. Бүлэгтэнь хүдэлдэг коммунистнууд-хүдэлмэришэд, залуушуул, комсомолшууд мастерай үүсхэл дэмжэжэ, ажал хэрэгынь хараа байса һайжаржа эхилээ һэн. В. А. Близнюк гэдэг мастерэй бүлэгэй ульгэр жэшээ мүн лэ нимэрхүү байна.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, ажал хэрэгээ һайса мэдэхэ мастер коллективэйнгээ арга боломжо, нөөсэнүүдые зүбөөр хэрэглэжэ шадана, үниһэй хүдэлмэришэдэй баян дүй дүршэл, зүбшэл хараадаа абана, коммунистнууд, эдэбхитэдтэ түшэглэжэ хүдэлнэ.

ҮҮРГЭ, УРМАШУУЛГА

Мастернуудай үүргэ дээшэлүүлхын тулада манай заводто бодото хэмжээнүүд абтадаг гээшэ. Бүри һая болотор мастернуудай һэлгэхэ ябадал үсөөрдэггүй һэн. Үйлэдбэридэ, хүмүүжүүлгэдэшье энэ ушар һаад тойбо татадаг байба. Ушар иимэһээ партийна комитет, заводой дирекци мастернуудые нэгэ газартань бариха, эдэнэрые бодомжотойгоор шэлэн олохо хэмжээнүүдые абаһан байна. Энэ зорилгоор заводой хэдэ хэдэн хүтэлбэрилэгшэд адли предприятинуудтаа ошожо, мастернуудай ажалтай танилсаа һэн. Заводой мастерай совет энэ хэрэгтэ хабаадалсаа. Энээнэй эсэстэ мастернуудай үүргэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаба. Эдэнь ямар бэ гэхэдэ, бүлэг, участогуудай, һалбаринуудай доодо шатын хүтэлбэрилэгшэдые заводой мастер болотор ургуулха гэһэн юм. Ондоогоор хэлэхэдэ, ехэ эрхэтэй болгохо, бэшэ хүдэлмэришэдһөө илгахаар болгохо гэһэн удхатай. Ушар иимэһээ тусхай тэмдэгтэй (авиациин) нэгэн адли хубсаһатай (формотой) болгохо, эрхыень ехэдхэхэ гэгдэбэ. Предприятиин мүнгөөр захижа, иимэ хубсаһа жэлдээ нэгэ удаа үгэхэ болоо һэн. Иимэ болоходоо, мастер гээшэ ганса өөрынгөө участогта бэшэ, бүхы завод соогоо ехэ эрхэтэй, харюусалгатай хүтэлбэрилэгшэ болоо юм. Хаанашье ябаа хадаа дайраһан дутагдалда хамаарха, журам эбдэхэ ябадалтай тэмсэхэ мэтын эрхэ мастерта олгогдоо һэн.

Мүн мастернуудай хүдэлмэри урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа. Жэшээнь, «Улаан-Үдын авиационно заводой габьяата мастер» гэһэн нэрэ зэргэ бии болгогдоо, мастернуудай бүлэгэй хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүрим үргэдхэгдөө, «Заводой үйлэдбэриин эрхим бүлэг» гэһэн нэрэ зэргэ тогтоогдоо Габьяата мастерай нэрэ зэргэ олгоходоо, үнэмшэлгэ, хахад һарын салинтайгаар барюулагдадаг, даажа ябаһан бүлэгынь заводой ажалай алдар солын дэбтэртэ бэшэгдээд, 150 түхэрит мүнгөөр, туристическэ путевкоор шагнагдадаг юм. Иимэ гуримтайгаар мастернуудай бүлэгэй, цехэй, заводой социалис мүрысөөнэй дүрим зохёогдонги. Мастерай бүлэгүүд хоорондын мүрысөөнэй дүн бүхы завод соогоо һарадаа нэгэ удаа гаргагдадаг. Мүрысөөндэ илагшадта урмашуулгын хэмжээнүүд хараалагданхай. Эдээниие эндэ бултыень тоолохын аргагүй. Удаан саг соо, жэшээнь, 3—6 һарын туршада түрүү һуури эзэлжэ ябаһан коллективүүдтэ моральна, материальна урмашуулгань ондоо байха. Жэшээнь, 6 һарын туршада 1-дэхи, 2-дохи һуури эзэлһэн коллектив заводой Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэдэг юм. 1972 оной дүнгөөр 57 коллективтэ «Заводой үйлэдбэриин эрхим бүлэг» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ, 5 мастерта «Заводой габьяата мастерай» нэрэ олгогдоо.

Заводой мастерсиа участогуудай хоорондохи социалис мүрысөөндэ гансахан лэ үйлэдбэриин асуудал бэшэ, мүн хүмүүжүүлгын, политическэ хүдэлмэри оруулалсагданхай. Мүрысөөнэй дүримдэ энэ асуудал бии юм. Мүрысөөе бүхы дээрэнь абахада, коллективэй зорилгые хүн бүхэнэй хубиин хэрэгтэй дүтэлүүлхэ гэһэн зорилготой. Юуб гэхэдэ, хүн бүхэнэй ехэнхи саг ажал дээрээ үнгэрдэг шуу. Хамтынгаа хэрэгэй түлөө бултадаа һанаагаа зободог болохоор хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гэжэ оролдогдоно. Энээндэ мүн лэ мастерай эмхидхэхы шадабари, дүршэл ехэ удха шанартай. Мастер гээшэ нилээдгүй халуун шулуу долёожо иимэ дүршэлтэй болодог байна.

Мастер хүн гээшэ һайн абари зантай, тэсэбэритэй, бага зэргын юумэндэ өрбөгөнөхөгүй, зондо эрилтэ хэбэб гээд шэрүүнээр аашалхагүй, тиигээшье һаа, хэрэгтэй сагтань эрилтэ хэхэ ёһотой. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хүдэлмэришэдэйнгөө ажал хэхэ тон зохид эрхэ нүхэсэл байгуулха, нүхэдөө шэг шарайгаар түхайлха — иимэ мастерые сугтаа хүдэлдэг зониинь хүндэлдэг гээшэ. Хүтэлбэрилхы ажал хадаа толгойгоо һайсахан гүйлгэжэ бодомжолхоор даа. Бэрхэ багша мэтэ бүхы юумэ соо хараха хүн хэрэгтэй гэжэ һанагшаб. Хаража ябахада, мастер бүхэн өөрын арга методтэй.

Мастернуудай үүргэ дээшэлүүлхын тулада үшөө юун хэгдэнэб гэхэдэ, суглаанууд үнгэргэгдэдэг. Эдээн дээрэ олон янзын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг байна. Жэшээнь, «үйлэдбэриин зорилгонуудые шиидхэхэ, коллективые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ мастернуудай үүргэ дээшэлүүлхэ тухай» гэхэ мэтын шухала асуудал хэлсэгдэдэг юм. Эдэнэртэй ябуулдаг хүдэлмэри шангадхаха зорилгоор 25 хүнһөө бүридэһэн совет байгуулагданхай. Сүүлээн дээрэ хоёр жэлэй болзороор иимэ совет һунгагдадаг юм. Соведэй хэхэ хүдэлмэриин уялга тодорхойлогдонхой.

Мастерай харюусалга ехэ. Тиин эдэнэрэй салин харахада, зарим хүдэлмэришэдһөө бага байдаг. Ушар иимэһээ эдэнэрэй үүргыень дээшэлүүлхэ, нэгэ газартань байлгахын тулада урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа. Дээдэ мэргэжэлтэй мастернуудай салин 10—30 түхэригөөр нэмэгдээ, 10 процентээр шан ехээр үгтэдэг, амаралтада гарахадань, хахад һарын салин үгтэдэг гэхэ мэтын хэмжээнүүдые бэелүүлдэгбди.

Мастернуудай һуралсалда ехэ анхарал табигдадаг гээшэ. Заводой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй экономическа һуралсалай 5 жэлэй түсэб табигдаад бэелүүлэгдэжэ байна. Мастернуудай үүргэ дээшэлүүлхын тулада манай заводто ехэ юумэн хэгдэдэг. Эдэ бүгэдые дууһан дурдахын аргагүй. Энээнтэй хамта бодожо үзэмөөр, шиидхэгдээгүй асуудалнууд бии байна. Жэшээнь, элдэбын жэжэ божо ажалһаа мастерые сүлөөлхэ асуудал шиидхэгдэнэгүй. Хангагша, диспетчер, наряд бэшэгшэ, шалгагша гэхэ мэтэ ажал мастер хэдэг байна. Теэд энэ хүн хэдыдээ инженерно, творческо ажалаа хэхэ болоноб? Эдэ мэтын олохон асуудал шиидхэгдээгүй байһаар. Энэ ганса манай предприятида шиидхэгдээгүй асуудал бэшэ. Энэ талаар зарим туршалга хэгдэнэ. Жэшээнь, хэрбээ нэгэ заводто 15 жэлдэ хүдэлһэн хүн «Заводой ветеран» гэжэ тоологдоно, 25 жэлдэ хүдэлһэн хүндэ мүн лэ үнэмшэлгэ, тэмдэг, (значок) үгтэнэ, жэлдээ нэгэ амаралтада гарахадань мүнгэн шан үгтэнэ, байра, путевко бусадһаа урид абаха эрхэтэй. Ленинградай заводуудай жэшээ дурдабабди. Манайшье заводто иимэрхүү юумэн бии. Теэд энээнһээ тобшолол хэхэнь үшөөл эртэ.

Эдэ мэтын олон асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэй байна. Эрдэм шэнжэлгын зургаануудшье эдээндэ үгэсэ хэлэлсэхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

Г. БОНДАРЕНКО,
Улаан-Үдын авиационно заводой партийна комитедэй секретарь

Парторганизацинуудай тоосоон ба һунгалта

БҮРИ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР, АБЬЯАСТАЙГААР ХҮДЭЛ[Х]

Республикын хүдөө ажахын министерствын партийна эхин организацида болоно үнгэрһэн тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ коммунистнууд өөһэдынгөө таһаг бүхэнэй хүдэлмэри тухай хэлсэжэ, дутагдалнуудаа элирхэйлһэн байна. Тиихын хажуугаар партийна бюрогой зарим коммунистнуудай ажал ябуулга шангаар шүүмжэлэгдэжэ, саашанхи ажал хүдэлмэридэнь һайн нүлөө үгэмөөр аша туһатай хөөрэлдөөн болоо.

— Мүнөө жэлдэ малда эдюулхэ алибаа тэжээл нёдондонойхиһоо һураггүй ехээр бэлэдхэгдээ. Тиимэһээ малай үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үнгэргэхэ, һү, мяха ехээр абажа шадаха бүхы арга боломжотойбди, — гээд хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник нүхэр Дашиев үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. — Зүгөөр үбһөө, бусад тэжээлээ гамтайгаар гаргашалха, тэжээл буйлуулдаг агрегадуудые бүтэдыень хүдэлгэхэ шухала. Республикын колхозуудта тэжээл буйлуулдаг 300 цех тоологдоно.

Байгша оной сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, республикын колхоз болон совхозуудай олонхинь мал ажалай продуктнуудые худалдаха энэ жэлэй юһэн һарын түсэбтэ даабари дүүргэһэн, үлүүлэн дүүргэһэн байха юм. Жэлэй юһэн һара соо гүрэндэ мяха, үһэдэгэ, хартаабха худалдаха түсэб дүүргэгдэһэн, эбэртэ бодо малай ба хонидой тоо толгой олошоруулагдаһан байна.

Гэбэшье республикын олохон колхозууд мяха, һү, һоһо абаха, тэдэнние бэлэдхэхэ талаар бирагүй үрэ дүнгүүдтэй ябана.

Жэшээлэн хэлэбэл, гүрэндэ һү худалдалгаар 9 һарын түсэб республикын долоон аймаг, тэрэ тоодо Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Загарайн, Хяагтын, Прибайкалиин аймагууд дүүргээгүй үлөө гээд тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэнэ.

Гүрэндэ һү худалдаха талаар ямар колхоз, МТФ гү, али һаалишан үлүү һайн амжалта ямар аргаар туйланаб, харин зариманиинь юундэ иимээр хүдэлжэ шаданагүйб гэһэн тобшолол хэжэ, түрүү дүй дүршэлые бултанай шадабари болгохо гээшэ министерствын мэргэжэлтэдэй, коммунистнуудай уялга гээд суглаан дээрэ заагдаа.

Хүдөө ажахын алишье һалбарида ажалай түрүүшүүл яһала олон. 1972—1973 онуудай үбэлжэлгын үедэ мал ажалай продукци ехээр абаха, бэлэдхэхэ зорилготойгоор дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараһан республикын хүдөө ажахын 559 хүдэлмэрилэгшэд Советскэ Союзай орден, медальнуудаар шагнагдаа. Эдэмнай ажалай дүй дүршэлөөр баян, эрхим түрүү малшад болоно. Эдэнэрэй, мүн республика соогоо алдар суутай болоһон Сэлэнгын аймагай Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. А. Тадвашкина, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев болон бусадай ажалай дүй дүршэл манай баялиг гээшэ. Тиихэдэ министерствын мэргэжэлтэд болон коммунистнууд колхозой үйлэдбэрие эрдэм ухаанай заабариин ёһоор эмхидхэхэ, эрдэм болон техникын шэнэ туйлалтануудые бүри үргэнөөр нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри үдэр бүри ябуулжа байха гол уялгатай. Теэд хүдөө ажахын министерствын зарим мэргэжэлтэд энэ уялгаяа ёһотоор дүүргэхэ гэжэ оролдодоггүй байна.

Тус министерствын партийна организаци 49 гэшүүдтэй. Эдэнэр бултадаа шахуу хүдөө ажахын дээдэ эрдэмтэй зон. Энэ—ехэ хүсэн. Гэбэшье партийна бюро министерствын таһагуудай хүдэлмэридэ анхаралаа үшөөл багаар хандуулна, мэргэжэлтэдэй хүдэлмэреэр һонирходоггүй, бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байһаниинь элирээ. Тэрэнииень һамбаашалан зарим хүнүүд бүхы хүсэеэ гаргангүй, ёһын тэдысэ хүдэлнэ гэжэ коммунистнууд нүхэр Шубин, Колодин гэгшэд тэмдэглээ.

Министерствын мэргэжэлтэд аймгүйсэдкомуудай хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэдтэ, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, мүн ахалагша мэргэжэлтэдтэ һайн һургаал, заабари үгэжэ, саг үргэлжэ туһа хүргэжэ байха уялгатай бшуу. Харин зарим нэгэн энэ уялгаяа хүсэд дүүргэдэггүй.

Хүдөө ажахын [...] нэгэ газарта үни уд[...] дэлнэгүй, ходол һэлг[...] байдаг. Жэшээнь, 197[...] колхозой 16 түрү[...] 53 мэргэжэлтэд, ү[...] ниин главна 19 мэргэ[...] һэлгэгдээ. Министе[...] аппарадташье мүн л[...] юумэн болоно байдаг. [...] үедэ тэндэ хүдэлхэ [...] жэлтэд олоороо дута[...]

Министерствын а[...] коммунистнуудай хар[...] га ехэ. Тэдэнэр даа[...] дэлмэридөө үнэн сэх[...] хы хүсэ шадалаа, эр[...] лигээ элсүүлэн, абь[...] гаар хүдэлхэ уялгат[...]

Тус партийна ор[...] цида КПСС-эй [...] ёһоор һара бүхэндэ [...] на суглаан болоно, [...] шухала шухала асуу[...] зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Гэбэшье партбюрог[...] дэлмэридэ дутагд[...] олон. Мэргэжэлтэдэй [...] салгые дээшэлүүлхы[...] һоһоо ехээр оролдо[...] өөһэдынгөө социалис [...] нуудые хэр зэргээр [...] нэб гэжэ хинан шалга[...]

Партийна журам ха[...] руулха ябадал зарим к[...] нистнуудай зүгһөө үзэ[...] партийна даабари дүү[...] арсадаг байна.

Эдэ бүгэдэнһөө яма[...] шолол хэлтэйб? Мини[...] вын коммунистнуудай, [...] дэхи бүхы мэргэжэ[...] үүргэ, харюусалгыень [...] шэлүүлхэ гээшэ па[...] организациин гол зо[...]

М. ЦЫРЕН[...]
манай к[...]

ҮНДЭР ШАГНАЛДА ХҮРТЭГШЭД

ҮБСҮҮНДЭНЬ—ХОЁР ОРДЕН

Хамниин совхозой ямаршье отделенидэ ошоод, Геннадий Дулмаев тухай асуугаа һаагнай, тэрэнэй ажал хэрэгээр һонирхоболтнай, хүн бүхэн танихa, мэдэхэ, таатай зохидоор хөөрэхэ байха. Тиихэдэ бүхы аймагай малшад. тараашад тэрэниие баһал мэдэхэ.

Энэ нүхэр ямар мэргэжэлтэй, ямар ажалда хүдэлдэг бэ гээд уншагшад һонирхожо болохо. Танилсагты: совхозой юрын малшан, дүшөөд наһатай хүн. Имагтал ниитын мал ажалда габшагай һайнаар хүдэлжэ, бүхы совхоз, аймаг соогоо мэдээжэ, суутай болоһон.

Геннадий Дулмаевай мал ажалда хүдэлжэ эхилһээр хорёод жэл болоно байна. Түрэл нютагтаал ажалладаг. Түрэлхидынь бүхы наһаараа мал ажалтай байһан хүнүүд. Геннадий гартэхинтээ хамта ябажа, адууһа малда абьяастай болоһоншье байжа магад. Хэды ехэ абьяастай байгаашье һаа, мал ажалда өөрын онсо нюуса гэжэ байдаг. Оролдохын ехээр оролдоогүй һаа, тэрэ нюусыень ойлгожо абахань бэрхэтэйшэг хэрэг.

Хорёод жэлэй турша соо таһалгарлагүй мал ажалда хүдэлхэ зуураа Геннадий дүй дүршэлөөр баян болоо. Дүршэл баһал оролдосын хүсөөр олдодог юм ааб даа. Үхэр мал хайшан гэжэ харууһалха, эдеэлүүлхэ тухай аха нүхэдһөө, мал ажалай мэргэжэлтэдһээ зүбшөөл, заабари абадаг заншалтай. Тэдэ зүбшөөл, заабаринуудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула үдэр бүри оролдожо ябадаг.

— Мал гээшэмнай харууһалхын хүсөөр лэ тобиржодог юм даа. Бүри тугал байхаһаань эхилжэ, һайнаар эдеэлүүлхые оролдохо хэрэгтэй, — гээд Геннадий Дулмаев анеэбхилдэг.

Геннадий өөрын онсо нюусатай болоо гэхэдэ, ехэшье алдуу болохогүй ха. Тэрэнь юуб гэбэл, зунай тунга ногоондо малаа зүбөөр бэлшээжэ, һайнаар таргалуулха хэрэг болоно. Малаа зүбөөр адуулха, бэлшээхын тула бэлшээриингээ газар табан хургандаа адли мэдэхэ хэрэгтэй. Үбһэ тэжээлээр гүйсэд хүрэхөөр хангагдадаггүй һэн тула үбэлэй үедэ малаа үлүүсэ һайнаар харууһалха, бэлшээхэ болоно. Богонёор хэлэхэдэ, эдэ бүгэдые Геннадий эрхим һайнаар мэдэдэг, ажалаа ёһотоор эмхидхэжэ шададаг хүн. Тиимэл хадаа түрэл нютагтаа, аймаг соогоо магтаалтай ябана.

Наймадахи табан жэлэй турша соо XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой (мүнөө Хамниин совхоз) мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд ажахыгаа энэ һалбарие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ талаар горитой алхам хэһэн байгаа. Ажахыда һү, мяха, һоһо абалга, тэдэниие гүрэндэ худалдалга эрид дээшэлжэ, хараалагдаһан түсэб, абтаһан социалис уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэдэг болоо һэн. Адууһа малай тоо толгойшье хараа байса олошороо. Наймадахи табан жэлэй ажалай дүнгүүдээр ажахын суута һаалишан Сурма Дашиева гүрэн түрын, дээдын хайра шагналда — Ленинэй ордендо хүртэһэн юм. Тиихэдэ Геннадий Дулмаев «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа.

Гүрэн түрын түрүүшын шагнал хүсэн дээрэнь хүсэ нэмээжэ, зориг дээрэнь зориг бадаруулжа, ажалай шэнэ амжалтада уряалжашье болоо. Үбсүүндээ «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден яларуулһан Геннадий Дулмаев бүри эршэтэйгээр, бүри оролдосо ехэтэйгээр ажаллажа эхилһэн байгаа. Ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй үгэһэн даабари жэншэдгүй бэелүүлжэ, абаһан уялгаяа заатагүй дүүргэдэг һэн.

1972 оной эсэс. Энэ үедэ мал ажалай продукци ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохо талаар бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай партии болон правительствын тоол гаража, ажахы бү[...] зүбшэн хэлсэгдэһэн, шэ[...] циалис уялганууд абтаһа[...] гаа. Бэрхэ ажалшан Ген[...] Дулмаев энэ тогтоолые зүрхэнһөө һайшаажа, со[...] мүрысөөндэ эдэбхи[...] оролсоһон, дээшэлүүлэ[...] уялга абаһан юм. Удаа[...] хэһэнээ хэрэг дээрэнь [...] лүүлхын түлөө һайн тэм[...]

Амжалтатай һайнаар [...] лөө гээд үшөө лаблан [...] лээ. Тэрэнэйнь гэршэ — [...] нинэй орден Геннадий Д[...] евта һаяхан барюулагдаа. [...] гэжэ Хамниин совхозой [...] малшанай үбсүүндэ хоё[...] орден яларба. Үшөө ти[...] Владимир Ильич Ленинэ[...] рэһөөр 100 жэлэй ойн б[...] медаль абаһан байна.

Үнгэрэгшэ зунай эхин[...] дэхи СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой мал [...] лагшад малай шэгнүүр [...] нэмээхэ зорилго урдаа та[...] аймагай бүхы малшадые [...] лаа һэн. Геннадий Ду[...] малшадай энэ мүрысөөнд[...] танһаа түрүүлэн ор[...] Тиигэхэ зуураа харууһ[...] 114 эбэртэ бодо мала[...] толгой бүриин шэгну[...] сүүдхэдэ 900 граммһаа бэшээр нэмээхэ зорилго [...] табяа һэн. Дүршэл ехэтэй [...] шанай хэлэһэн үгэнь [...] дээрээ бэелүүлэгдээ. [...] бэлшээриин зуун үдэрэй [...] шада харууһалдаг ма[...] толгой бүриин шэгнүүр [...] тоо 934 граммаар нэмээг[...] байна. Үшөө нэгэ илалта[...]

— Геннадий Дулмаев [...] ажахын малшадай түрүү[...] гэдэ ябаха ёһоороо [...] Ажалаа эрхимээр мэдэдэг, даргы һайнаар хүдэлдэг [...] Энэ жэлэй үбэлжэлгэдэ [...] һайнаар бэлдээ. Үбһэ та[...] лээршье һайн. Үбэлжэлгы[...] хитэй һайнаар үнгэргэхэ [...] һандань ямаршье һэжэг [...] нэгүй, — гээд совхозой [...] ректор Юрий Семёнович [...] маев эрхим малшанаа маг[...]

Б. ВАНЧИКО[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хоёр [...] денто малшан Геннадий [...] маев.

С. БАЛДУЕВАЙ фо[...]
Захааминай аймаг.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

РСФСР:

РАДИОТЕЛЕСКОП НАРЫЕ ШЭНЖЭЛНЭ

УССУРИЙСК. СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын эрдэм наукын түбэй Уссуриин обсерваторидо шэнэ радиотелескопоор нарые шэнжэлжэ эхилбэ. Наран дээрэ болоһон хубилалтануудые тус аппарат 10 сантиметрэй радиодолгин дээрэ тэмдэглэн абана.

Обсерваториие даагша, физико-математикын эрдэмэй кандидат В. Ф. Чистяковэй ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлһэнэй ёһоор, шэнэ түхеэрэлгын хүсөөр абтаһан мэдээнүүд Наран дээрэхи тэһэрэлгые бүри наринаар шэнжэлхэдэнь астрономуудта туһалха байна.

УКРАИНА:

ПОЛЕССИИН КАОЛИН

ЖИТОМИР. Һайн шанартай шаажан бүтээхэ түүхэй эд — каолинай ехэ хэбтэшэ Дубровко тосхон шадар олдобо. Житомирой геологическа экспедициин мэргэжэлтэдэй һанамжаар, Дубровско ашагта малтамалай хэбтэшэ юһэн миллион тонноор хэмжэгдэнэ. Энэнь Украинын шаажанай олонхи заводуудые хэдэн жэл соо таһалгарлагүй хангаха юм. Тус каолинай бүридэлдэ полевой шпат, кварц ороолсодог. Тиимэһээ энээгээр гансашье, амһартануудые хэхэ бэшэ, мүн электротехническэ шаажан үйлэдбэрилхэ байна.

АРМЕНИ:

ГДР-тэ БҮТЭЭГДЭҺЭН ТЭМДЭГТЭЙ

ЕРЕВАН. Эндэхи кабель бүтээдэг заводто тодхогдоһон оньһон пресс пластмасса утаһа бүтээлгые 15 процентээр дээшэлүүлхэ юм. Энээниие Германиин Демократическа Республикын машина бүтээгшэд хэһэн байна.

Аха дүү энэ ороноһоо асарагдаһан элдэб машина, аппарадууд тус предприятида һайнаар эгнэгдэдэг болонхой. Зэрэн томолгын машинанууд, хүдэлгэхэ тусхай түхеэрэлгэтэй станогууд болон ГДР-һээ асарагдаһан бусадшье шэнэ техникэ һайн шанартай, бүхэ кабель, утаһа бүтээн гаргахадань заводто туһална.

УКРАИНА:

ШАНАРАЙ ТЭМДЭГТЭЙГЭЭР

ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК. Эндэхи вагон бүтээлгын заводой конвейер дээрэһээ гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн түрүүшын вагонууд бууба. Эдэнэр модо зөөлгэдэ хэрэглэгдэхэ юм. Тус вагон зохёогшод ашаа тээхэ ба тэрэниие буулгаха хүдэлмэриие гүйсэд оньһожоруулхаһаа гадна, вагондо хоёр дахин ехэ ашаа тээдэг болгохоор хараалһан байна.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ тус предприяти бүтээһэн вагонуудайнгаа 75 процентыень шанарай тэмдэгтэйгээр гаргана. Металлургическа, горнорудна, химическэ болон промышленностиин бэшэшье һалбаринуудта ашаа зөөхэ тусхай вагонуудые днепродзержинскынхид бүтээдэг юм.

(ТАСС).

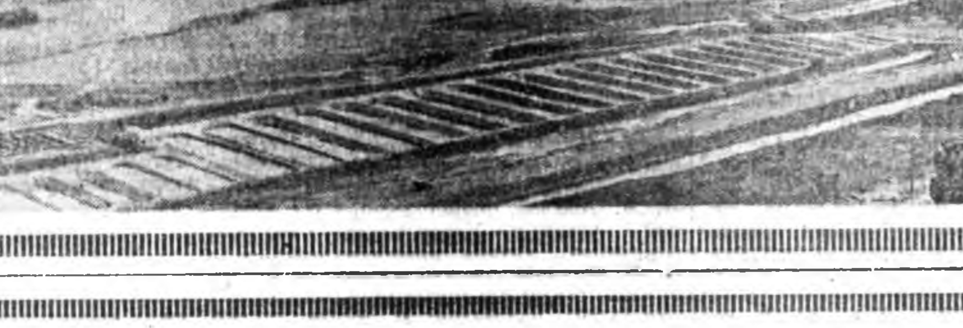

ТАДЖИКИСТАН:

ҺОЛОНГОТО ФОРЕЛЬ ЗАГАҺАН

КАФИРНИГАН. Эндэхи форель загаһа үсхэбэрилдэг завод республикынгаа түб хотын магазинуудта түрүүшынгээ хэдэн зуугаад килограмм форель эльгээбэ. Республика соохи эгээл түрүүшын форель загаһа үсхэбэрилдэг энэ завод үнгэрэгшэ жэлдэ ашаглалгада үгтэһэн юм. Загаһа үсхэбэрилэгшэд тусхай бассейн соо 150 мянган жараахайнуудые табяад, мүнөө түрүүшынгээ «ургаса» хуряаба. Һолонгото форель жэлэй дүүрэтэр үшөө үсхэбэрилэгдэхэ юм. Зурагууд дээрэ: Кафирниганай форель загаһа үсхэбэрилдэг завод. Заводой хүдэлмэрилэгшэд А. Хамидов, С. Хамидов гэгшэд загаһа барилгын үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭНЭДХЭГ АРАДАЙ ХАЛУУН УГТАМЖА

...ДИИН ГАЗАР ДЭЭРЭ ХАНИ ...ЛУУН УУЛЗАЛГА БОЛОБО

...ЛИ. (ТАСС-ай корр.). ...ЦК-гай Генеральна ...рь, СССР-эй Верхов... Советэй Президиумэй ... Л. И. Брежневэй ...оной албаны хэрэ... ябриин 26-да Индидэ ...нь, Энэдхэг ороной ...хани халуунаар, ...халантайгаар угта-...

...н аэропортһоо Прези... «Раштрапати Бха... оордон хүрэтэрхи ... утатай бүхы ... Агууехэ Октябриин ... түлөөлэгшые халуу... хүн зон ха... амаршалан угтаа. Л. И. Брежневэй ... зорюулан, баглаа ... гоёон шэмэглэг... 500 гаран бахана... барилгаа, ... ород, англи хэлэ... олон тооһо транс... амаршалгын ... бэшээтэй: «Эб найр... түлөө дүлэтэ тэм... энэдхэг арадай үнэн... амаршалгатай!», ...-совет хани бари... мандаха болтогой!», ...барисаата совет арад... харилсаа холбоогоо бэ... ...!». Л. И. Брежне... зурагууд хаа хаа... харагдана.

...ПСС-эй Генеральна сек... угтахаяа хүдэлмэ... алба хаагшад, таряа... студентнэр ерэбэ. Эдэ... хүршэ штадууд ...тар-Прадеш, Хариана, ...стхан ба Пенджабһаа ...та ерэһэн байгаа. «Со... хүтэлбэрилэгшэдэ энэд... арадай заншалта «на... гэжэ хэлэхын тула ...ы гаталан ерэһэн бай... — гэжэ сагаан хубса... хүн маанадта хэлэнэ. ...хүдэлмэришэн хүн Гур... Сингх гэжэ нэрэтэй. ...цаашье тэрэ Делидэ ...ходо ерэдэг байгаа. ...үдэрнүүдтэл адли, Де... имэ тоё һайхан бай..., хэзээдэшье хараа... Үнэхөөрөөшье, бидэ... индиинхидтэ энэ ...ехэ, үнэн хани нүхэрөө ...һайндэр болоно». ...рал сагаан толгойтой, ...й хүн гартаа улаан ...т баринхай: «Матхура ...дуудтай хани барисаа... ...нэ һүлдэ!». «Би өөрөө ...ураар эндэ хүдэлхэеэ ...хүм, — гэжэ Рагху-

натх Бхатия хөөрэнэ, — тэрэл Матхура хотоһоо холуур хүдэлмэри бэдэрхэ ушартай болоодоб. Нефть болбосоруулан шэнэржүүлхэ Индидэ эгээл ехэ завод тэндэ баригдаха юм гэжэ дуулаадаа, ямар ехээр баярлаа гэшэб һэнибди. Тэрэниие барихадаа манай, совет хүнүүд бидэнэртэ туһалха. Энэнь юун гэһэн ухаатайб гэхэдэ, нам шэнги хэдэн мянгаад хүн саг үргэлжын найдамтай хүдэлмэритэй болохо бшуу. Индиин һалбаран хүгжэлгэ, зол жаргалтай болохын түлөө ехэ баяр баясхалан хүргэхын тула мүнөөдэр би Делидэ ерэбэб».

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албан хэрэгээр ерэлтые Индиин бүхы хэблэл амаршална. Энэ элитэ ехэ ушар хэрэгтэ газетэнүүд тусхай хабсаргалтануудые гаргаһан байна. Нийтын болон политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, парламентын депутадууд, правительствын гэшүүд статьянуудые тунхаглуулхадаа, Индира Гандитай Л. И. Брежневэй хэһэн хөөрэлдөөнүүд инди-совет харилсаа хүгжөөлгэдэ, эб найрамдал ба арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлгэдэ түйлай ехэ удха шанартай байха гэжэ тэмдэглэнэ.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин албанай хэрэгээр ерэлтые түүхэтэ ушар хэрэг гэжэ нэрлэжэ болоно. Юундэб гэхэдэ, иимэ уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд түүхэ бэшэдэг лэ, — гэжэ «Нэшнл геральд» газетэ бэшэнэ. — Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи харилсаа бэхижүүлгэ имагтал Азида бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи байдал хүгжөөлгэдэ эгээл һайнаар нүлөөлхэ байна. Болохоёо байһан хөөрэлдөөнүүдэй энэ харилсаа холбоо бэхижүүлхэ байһаниинь дамжаггүй».

«Л. И. Брежневэй ерэлгэ минии лэ хали ёһоор айлшалалга бэшэ,— гэжэ «Хиндустан таймс» тэмдэглэнэ.— Энэнь бүгэдэ нийтын эб найрамдал, арадуудай аюулгүй байдал хангаха политика бэелүүлдэг ханинарай уулзалга болоно».

...И. БРЕЖНЕВ ИНДИРА ГАНДИТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

...ЛИ. (ТАСС-ай корр.). ...эй ЦК-гай Генеральна ...тарь, СССР-эй Верхов...едэй Президиумэй гэ... Л. И. Брежнев Ин... Премьер-Министр Ин... Гандитай ноябриин ...хани ёһоной хөөрэл...бэ.

...СС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев, Индиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Сваран Сингх хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байна.

...ОВЕТ-ИНДИИН ...ӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

...ЛИ. (ТАСС). КПСС-эй ...Генеральна секре... Л. И. Брежневэй, Ин... Премьер-Министр Ин... Гандиин хоорондо хөө...нүүд ноябриин 26-да ...

...И. Брежневые, тэрээн...шта ерэһэн нүхэдые ...ди амаршалхадаа, ал...хэрэгээр Индидэ ерэл...совет-индиин хани ба... харилсаа холбоо саа... гүнзэгырүүлэн хүг...дэ ехэ удха шанартай ...тэмдэглээ. Хоёр талые ...уулжа байһан улас...дын асуудалнуудые, ...й ба Индиин хоорон...харилсаанай асуудал... зүбшэн хэлсэлгэ шу...удха шанартай байна ...И. Ганди мэдүүлбэ.

...дэ хүндэмүүшэ ха...р угтаһанайнь түлөө ...Брежнев Премьер...ртэ баяр баясхалан ... Хани барисаанай, ...үрхэнэй оршон бай...үнгэрһэн хөөрэлдөө... үедэ Л. И. Брежнев ...Союзай Коммунис..., Совет гүрэнэй бэе... байгаа ленинскэ га... ба дотоодын полити... ёһонуудта юрэнхы ... сэгнэлтэ үгэбэ. ...й XXIV съезд дээрэ ...гдаһан программа бо...рэнь бэелүүлжэ бай... арадай зохёон бай... асари , ехэ ажал ... тухай Л. И. Бреж...рэһэн байна. Хани ба... хоёр гүрэнэй — ...й ба Индиин хоорон... харилсаа Л. И. Бреж... халуунаар элирхэйлэн ...эд, энэ харилсаанай ...цаашье улам гүнзэгы...лэхэ байһандань най...байһанаа мэдүүлээ.

... талаһаа — КПСС-эй ... Политбюрогой гэ..., СССР-эй гадаадын хэ...й министр А. А. Гро..., КПСС-эй ЦК-гай По...гой гэшүүн, Казах... КП-гэй ЦК-гай нэгэ... секретарь Д. А. Куна..., СССР-эй Министрнүүдэй ... Түрүүлэгшын орлог..., СССР-эй Госпланай тү...э Н. К. Байбаков, гадаадын экономическа харилсаа холбооной талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ С. А. Скачков, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагшад А. М. Александров, А. И. Блатов, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. М. Петов, СССР-эй элшэн сайд В. Ф. Мальцев, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин референт Е. М. Самотейкин, СССР-эй хэрэгүүдые Индидэ саг зуураа эрхилхэ этигэмжэтэн В. К. Болдырев;

Индиин талаһаа — хүдөө ажахын министр Фахруддин Али Ахмед, гадаадын хэрэгүүдэй министр Сардар Сваран Сингх, түсэблэлгын министр Д. П. Дхар, гадаадын хэрэгүүдэй министерствын гүрэнэй министр Сурендра Пал Сингх, Индиин МИД-эй гадаадын хэрэгүүдэй талаар секретарь Кеваль Сингх, Премьер-Министрэй гол секретарь П. Н. Дхар, Индиһээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. Ш. Шелванкар гэгшэд хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

Хөөрэлдөөнүүд үргэлжэлүүлэгдэхэ.

Л. И. Брежнев Индиин Республикын Президенттэй уулзаба

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев Индиин Республикын Президент Варахагири Венката Гиритэй ноябриин 27-до уулзажа, хани ёһоор хөөрэлдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев хөөрэлдөөндэ хабаадаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хүндэлэлдэ

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежневэй хүндэлэлдэ Индиин Республикын Премьер-Министр Индира Ганди ноябриин 26-да Президентын ордон соо обед эмхидхэбэ.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев болон Л. И. Брежневтэй хамта Индидэ ерэһэн бусад тусхай тушаалтад;

Индиин талаһаа — Министрнүүдэй кабинедэй гэшүүд, Индиин Национальна конгресс гэдэг партиин хүтэлбэрилэгшэд, парламентын депутадууд, Индиин нийслэлэй олонитын түлөөлэгшэд обед дээрэ байлсаа.

Премьер-Министр Индира Ганди обед дээрэ үгэ хэлэбэ.

Индира ГАНДИИН хэлэһэн үгэ

Үндэр тушаалта г-н Генеральна секретарь!

Хүндэтэ совет айлшад!

Эмэгтэйшүүл ба господанар!

Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй минии уряалые абажа, манда айлшалха арга олоһондонь бидэ тон ехэ баясхалантайбди. Зуун жэлнүүдэй туршада элдэб янзын холбоо барисаатай байһан Советскэ Союзэй эгээл дүтын хүршэ ... Л. И. Брежнев ... ерэлсэһэн нүхэдэй ...

хүндэлдэгбди, тэрэнэй бии хүнэй сагнаа хойшо омогорхон баясадагбди. Бүхы дэлхэй дээрэ дэлгэрһэн национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ Агууехэ Октябриин революци, урда тэрэнь хүсэгдэһэн олонитын тэмсэл түйлай ехэ нүлөө үзүүлһэн.

...

Господин Генеральна секретарь, Танай һүүлшын айлшалгаһаа хойшо үнгэрһэн жэлнүүд соо Танай нэрэ, Танай ажал хэрэг манай арадта улам танил боложо байгаа. Хүдөө ажахыһаа эхилээд замбуулиниие шэнжэлэлгэ хүрэтэр өөрынгөө ороной бүхы талаһаань бэхижүүлхэ хэрэгтэ Танай оруулдаг аша габьяа, Танай дээдын хэмжээнэй нэрэ соло бидэндэ мэдээжэ. Хоорондоо үгээ ойлголсолгын хэрэгые бэхижүүлхэ зорилго бэелүүлэн, һүүлэй үедэ Танай гаргаһан эсэшэ сусашагүй хүсэлэл оролдолго бүхы дэлхэйн анхарал татаба һэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үлөөһэн хэдэн шахардуу шанга асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэжэ, амгалан байдал бэхижүүлхэ ба найдабаритай уласхоорондын уларил тогтоохо хэрэгтэ Танай гаргаһан эдэбхи үүсхэлые бидэ өөһэдынгөө талаһаа дэмжэн таларханабди. Гадна һүүлэй арбан жэл соо энэдхэг-совет харилсаа холбоое улам бэхижүүлһэн совет талын хэдэн шухала шиидхэбэринүүдые абалгада Таниие хабаадалсаһан, мүн эдэ шиидхэбэринүүдые абалгада таатай зохид эрхэ нүхэсэл байгуулһан гэжэ бидэ мэдэнэбди. Эгээл тиимэһээ Та манайда танигдаагүй хүн бэшэ, харин манай гүн сэдьхэлһээ хүндэлдэг нүхэрнай мэтээр айлшалжа ерэбэт.

Советскэ Союзые бидэ ... уласхоорондын бусадшье али олон асуудалнуудаар манай оронууд адлирхуу хараа бодол баримталдаг байгаа. Харин бэе бэеэ ойлголсолгомнай сагай жэлэй үнгэрхэ тудам улам үргэдэжэ байгаа, үргэдэһөөршье. 1971 ондо бидэнэй баталһан, тиигэжэ өөһэд хоорондомнай харилсаанай бата бэхи үндэһэ һуури табиһан договор соо хамтымнай хараа шэглэл тодорхойлогдонхой. Манай хани нүхэсэлдэл адли энэ договор ямар нэгэн гүрэндэ эсэргүү шэглүүлэгдэнхэй бэшэ; тэрэ дэлхэй дээрэ эб найрамдалай хүсэнүүдые бэхижүүлхэ ба тогтууритай болгохо уг зорилготой. Тэрэнэй аша нүлөөнь иимэл даа.

Манай Инди орон үни холын феодальна ба колониальна байдалһаа социалис обществодо шэлжэн орохые зориһон ута удаан замые гаталжа ябана. Тиихэдээ хүниие хүнэй мүлжэхэ ябадал усадхаха, манай бүхы арадта үнэн зүб, нэгэн тэгшэ арга боломжотой, баяр жаргалтай байдал хангаха гэһэн зорилго урдаа табиһан байнабди. Иимэ хэмжээн соо бодото хубилалтануудые бэелүүлхэ гээшэ айхабтар ехэ зорилго болоно. Бусад оронуудай дүй дүршэлые, өөһэдтөө хэрэгтэй соонь, оройдоол хизаарланги хэмжээтэйгээр хэрэглэжэ шадаха байһан дээрэһээмнай энэ зорилго бүришье орёо хүшэр болоно. Бидэ үнөөхил

замаараа дабшахые хүсэнэгүйбди. Үнэндөө энэ замаар дабшахын аргагүй юм. Бидэндэ уг дамжажа ерэһэн орёо хүшэр эрхэ байдалһаа үндэһэлэн гарадаг асуудалнуудһаа уламжалан, шэнэ юумэ һунган шүүхэ, шалган туршаха, имагтал бодото оршон байдалай эрхые хүтэлбэри болгон урагшаа дабшахаһаа ондоо ашатай һайн зорилго манда байдаггүй. Үгытэй ядуу байдалые, яажашье һаань, дабан гараха, һүүлэй һүүлдэ эсэслэн усадхаха гэһэн манай хүсэл зорилго хадаа, дээрэ минии хэлэгшэ, социальна хубилалтануудай онсо шухала шэнжэнь болоно. Тиигээд ерэхэдээ, манай үйлэдбэриин хүсэ эрид шууд ехэдхэхые, манай экономико һэльбэн хүгжөөхые эрилтэ табиха ёһоороол табина.

Имагтал дэлгүүрэй хүсэнүүдэй дура зоргоной анда харилсаанда найдаха болоо һаа, энэ зорилго шиидхэгдэхэгүй байна гээд бидэ анханһаа хойшо мэдэдэг байгаабди. Тиимэһээ манай бүхы орон өөрынгөө гүрэнэй засагай органуудаар экономическа хүгжэлтын хэрэгэй түлөө эсэслэн харюусаха зэргэтэй болоно. Энэ зорилго шиидхэхын тулада шухала арга зэбсэг болгошо түсэблэлгые хэрэглэдэг болоһон байнабди. Яахадааб гэхэдэ, Советскэ Союзда ба бусад оронуудта түсэблэлгын хэрэг ехэ туһатайгаар ашаглагдаһан гэжэ мэдэнэбди. Промышленностиин шухала һалбаринууд, мүнгэн сан эрхилдэг эмхи зургаанууд, мүн һүүлэй сагта шэнииссэр оптово худалдаа наймаа хэлгэ нөөсэ баялигуудаа зүб зүйтэйгөөр хубаарилха ябадал хангахын тула гүрэнэй хинамжада абтаһан байгаа. Эдэ гол ёһонуудһаа үндэһэлэн, бидэнэр өөрынгөө экономикын колониальна байгууламжые үндэһөөрнь хубилгабабди. Урдынхидал мэтэ хүдөө ажахы диилэнхи ехэ һалбаримнай зандаа үлэнэ. Бэеэ дааһан байдалтай болоһоной һүүлээр ороноо индустрижүүлгын ба мүнөөнэй техникын туйлалтануудые шудалалгын зам дээрэ горитойхон дэбжэлтэ туйлаабди. Манай орон дотор промышленна үйлэдбэриин хэмжээн гурба дахин үлүү-

тэйгээр, хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгэ хоёр дахинһаа дээшэ ехэ болгогдоо.

Өөрынгөө нөөсэ баялигуудта түшэглэхэ аргатай болгоһон мүнөөнэй индустриальна экономико байгуулха зам дээрэмнай инди-совет хани харилсаанай сэгнэшэгүй ехэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө манай зүрхөө гүнзэгы ехэ баясхалан хүргэхэ хүсэлэнтэйб. Энэ туһаламжын онсо шэнжэнь юун болоноб гэхэдэ, манай гүрэнэй сектор тэрэнэй зүгһөө туһалагдана ха юм. Манай түсэбүүд соо энэ секторто тон шухала үүргэ даалгаһан байна ха юмбибди. Тодорхойлон хэлэбэл, энэ манай промышленностиин гол һалбаринууд байһан металлурги, машина бүтээлгэ, нефтяной промышленность, электрын эрин хүсэ үйлэдбэрилгэ болоно. Манай экономикын ерээдүйн ургалтань ехэнхидээ эдээнһээл дулдыдаха байна бшуу. Вхилаи, Бокаро, Матхура болон бусад нютагуудай ехэ барилганууд манай хани холбооной һүлдэ тэмдэг болоно үгэнэ. Хэрбээ энэ хани холбоон тухай бүхы дээрэнь хэлэхэ болоо һаа, манай экономикые хубилган табиха талаар тон шухала хэрэгтэ, манай үйлэдбэриин хүсые дээшэлүүлгэдэ Советскэ Союз нилээд ехэ оруулалта хэһэн байна бшуу. Энээнэй ашаар бидэнэр мүнөө хани холбоотоо саашадань хүгжөөхэ, мүн тэрээнһээ уламжалан, худалдаа наймаагаа үргэдхэхэ шэнэ арга боломжонуудтай болобобди.

Дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй байдал манай арадай кэтэ заяанай хүсэл зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ ябадалда яаха аргагүй нүлөөлдэг байна. Энээниие манай ойлгодог ушар, хүсэрхэлгые хододоо буруушаадаг байһан манай заншал, хүн түрэлтэниие нэгэн ехэ бүлэ гэһэн манай ойлгосо хадаа гадаадымнай политикын нийтэ гол ёһонуудые тодорхойлжо үгэдэг. Хэзээдэшье хара мүрөө харадаггүй, мүн шовинис ёһоной хүсэл эрмэлзэл баримталдаггүй байһан Индиин национализм уласхоорондын оршондо эб найрамдал ба харилсаа холбоо бэхижүүлхэ шухала гээд бидэ-

гэдэ заатагүй залан шэглүүлэгдэдэг байгаа. Бэеэ дааһан байдалгүйгөөр үнэнтэ эб найрамдал гү, али харилсаа холбоон яашье бэелжэ шадахагүй ха юм даа.

Тиимэһээ колониальна арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлые хододоо дэмжэдэг, империализмда, дарлалтада, арһа яһанай илгаа гарган доромжолгодо эсэргүү тэмсэдэг байгаабди. Алишье тээшээ хамжахагүй гэһэн гол ёһон, нейтралитедһээ үндэһэлэн, алишье юумэндэ хамаарангүй байхые батална соносхол бэшэ, харин бэеэ дааһан байдалтайгаар шиидхэн шүүхэ ябадал мүн гээшэ. Үнинһөө хойшо бидэнэй дэмжэдэг байһан зэргэ оршон һуулгын табан гол ёһонууд болбол дэлхэй дээрэ бата бэхи, үнэн зүб гурим журамай эцэ үндэһэниинь болохо зэргэтэй.

Зарим шухала харилсаануудай талаар уласхоорондын байдал хубилба. «Хүйтэн дайнай» түгшүүрил һуларба. Тиимэһээ зүүн урдахи, мүн баруун Азидахи ужаг болоһон арсалдаанууд байн байһаар үнэн зүбөөр гуримшуулгадаа дүтэлжэл байна гээд найдажа шадахалди. Хүн түрэлтэнэй гурбанай хоёр хубинь тэсэшэгүй хүшэр, үгытэй ядуу байдалда ажаһууһаар гээд һаяхан Алжирта болоһон алишье тээшээ хамжадаггүй оронуудай конференци харуулаа. Эдэ оронуудай болон дэлхэйн бүмбэрсэгэй үлэмжэ баян орон нютагуудай хоорондохи илгаа жэлһээ жэлдэ үргэдэжэ байна. Манай саг үеын асуудалнуудые зүб зүйтэйгөөр сэгнэхэ гээ һаа, энэ шухала баримтые заатагүй хараада абаха хэрэгтэй. Эб найрамдалые аршалан сахиха гээшэ шухала зорилго мүн. Хожомой арсалдаануудай эхи үндэһэ татадаг үгытэй ядуу байдалые, тэгшэ бэшэ эрхэтэй байдалые усадхаха зорилгоор уласхоорондын ашатай туһатай харилсаа холбоо тогтоохо гээшэ мүн лэ дутуугүй шухала зорилго болоно.

Азида оршодог өөрынгөө газар нютагуудта, илангаяа бидэнтэй хаяа хадхан һуудаг хүршэнэртэйгөө эрхилдэг харилсаануудта эб найрамдал аршалан сахиха, уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхэ шухала гээд бидэ-

нэр өөһэдөө һайн мэдэнэбди. Иимэ харилсаа холбоон — эб найрамдал аршалан сахилгын үнэтэ зэбсэг мүн. Бидэнэр өөрынгөө политика байгуулхадаа, имагтал энэ зорилго баримталнабди. Бидэнтэй хилэтэдэг бүхы оронуудтай, мүн Азиин бусад оронуудтай нэгэн тэгшэ эрхын үндэһэн дээрэ хани ёһоной харилсаа тогтоохые оролдонобди. Манай бүхы оронуудай хоорондо эрхэ сүлөөтэйгөөр үгээ ойлголсон, али олон маяг хэлбэритэйгээр харилсаа холбоо тогтоогоод байгаа һаа, манай экономикые бэхижүүлхэ, манай оронуудтахи хүн зоной ажабайдалай хэмжээ дээшэлүүлхэ, манай бэеэ дааһан байдалые бүри ехээр бэхижүүлхэ гээд бидэнэр мүн лэ ойлгожо абаһан байнабди.

Господин Генеральна секретарь, минии эгээл шухалада тоолодог байһан хэдэн асуудалнууд дээрэ тогтожо, тобшохоноор халаахамни. Ойрын үдэрнүүдтэ саашанхи һанал бодолнуудаа абалсаха ондоошье арга боломжонууд бидэндэ олдохо байха. Хоорондоо үгээ ойлголсохо, хоорондоо этигэлсэхэ ябадалда манай хани барисаан үндэһэлнэ. Тон түрүүн эб найрамдалай талаар хамтымнай зорилгодо, эб найрамдалай зорилгоор үргэн харилсаа холбоо хүгжөөлгэдэ энэ хани барисаан үндэһэлнэ. Хамтадаа хүн түрэлтэнэй дүрбэнэй нэгэ хуби шахууинь болодог байһан хоёр арадаймнай үргэн харилсаа холбоо хүсэдэг байһан хадань, энэ тон шухала хэрэг болоно. Энэмнай гансашье тэдээндэ бэшэ, мүн бүхы бусад арадуудта хамаатай шухала хэрэг мүн. Танай энэ айлшалалгатнай манай хани барисаае, харилсаа холбоое бүри бэхижүүлхэ байха гээд бии гүнзэгыгөөр этигэнэб.

Үндэр түрэлтэ эмэгтэйшүүл, господанар, манай элитэ ехэ айлшан, үндэр түрэлтэ Леонид Ильич Брежневэй элүүр энхын болон амжалтын түлөө, Индиин болон Советскэ Союзай агууехэ арадуудай хоорондохи хани барисаанай ба харилсаа холбооной түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө хундаганууда үргэхыетнай гүйнаб!

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев харюугай үгэ хэлэбэ.

Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

Үндэр тушаалта госпожа Премьер-Министр!

Эмэгтэйшүүл ба господанар!

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Хамагай түрүүн намтай суг ерэлсэһэн нүхэдэй нэрэһээ, өөрынгөө нэрэһээ Танай орондо ерэхэ уряалай түлөө Премьер-Министр госпожа Индира Гандида, Индиин правительствада баяр баясхалан хүргэхыемни зүбшөөгыт. Энэ уряалыень бидэнэр хүндэтэй дээрэ хүлеэн абаһан гээшэбди. Юуб гэхэдэ, Индиин хүтэлбэрилэгшэд болон энэдхэг арадые тон ехээр хүндэлдэг, бүхы харилсаануудтамнай тогтоогдоһон хани нүхэсэлэй ба харилсаа холбооной талаар хэгдэһэн замые үндэрөөр сэгнэдэг байнабди, энэ зам хадаа амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха ёһо гуримуудай һүнэшэгүй хүсэнэй толотомо гэршэ боложо үгэнэ. Эдэ ёһо гуримууд — Советскэ Союзай ба Индиин Республикын гадаадын политикын тон шухала хубинь болоно.

Эндэ Советскэ Союз тухай, совет арад, тэрэнэй түлөөлэгшэд тухай хэлэгдэһэн һайн һайхан үгэнүүдэй түлөө, амгалан ажалдаа, эб найрамдалда дуратай гадаадынгаа политикада манай ороной туйлаһан амжалтануудта үгтэһэн үндэр сэгнэлтын түлөө баярые хүргэнэб.

Манай дүтын хүршэ ба хани нүхэр байһан Индидэ совет хүнүүд баһал һайн һайханаар хандадаг гэжэ Таанадта хэлэхэ байнаб. Зуун жэлнүүдэй үедэ дэлхэйн соёл культурын баялигта агууехэ энэдхэг арадай хубитаяа хэды ехээр оруулһаниие, экономическа болон социальна хүгжэлтын талаар мүнөөдэрэй Индиин ямар ехэ туйлалтануудтай байһаниие манай орондо һайн мэдэдэг гээшэ. Бэеэ даанхай, сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаададаггүй оронуудай нэгэн, империализмда эсэргүү, эб найрамдалда дуратай хүдэлөөндэ эдэбхитэй хабаадагша гүрэн байһан Индиин арадуудай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалые хамгаалха хэрэгтэ, манай дэлхэй дээрэ гүрэнүүдэй хоорондо амгалан ёһоной, бодотоор хүгжэнги харилсаануудые тогтоолгодо хубитаяа ехээр оруулжа байһаниие совет хүнүүд үндэрөөр сэгнэнэ.

Индиин түрүү үзэл бодолтой политикын зохёон табигдаха ба бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ хэрэгтэ тэрэнэй элитэ хүтэлбэрилэгшэ — Индиин правительствые толгойлогшо ба манай хүндэтэ нүхэр госпожа Индира Гандиин үүргэ Совет орондо тэрэшэлэн үндэрөөр сэгнэгдэдэг байна.

Манай оронуудта хабаатай олон асуудалнуудаар Таанадтай, Индиин гүрэнэй бусад ажал ябуулагшадтай тодорхой һайн хөөрэлдөө хэхэ, Индидэ дахин ерэжэ ошохо арга боломжотой болоһондоо би баяртайб гэжэ

сэхэ хэлэхэ байнаб. Мүнөөнэйтнай уряал хани ёһоной хүндэмүүшэ ябуулга байхаһаа гадна, мүн манай хоёр гүрэнэй аша туһада, Ази ба бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангалгын аша туһада зорюулагдадаг энэдхэг-совет харилсаа холбооё Танай правительствын шухала удха шанартайда тоолодог байһанай гэршэ болоно гээд ойлгонобди.

Энэ жэлдэ олохон оронуудай гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай уулзалга болон хэлсээ үнгэргэлгэдэ хабаадаха ушар намда тохёолдоһон байна. Ондоо гүрэнүүдтэй Советскэ Союзай харилсаануудые хүгжөөхэ талаар, мүн тэрэшэлэн арадуудай эрхэ сүлөө хамгаалха ба бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал бэхижүүлхэ талааршье уулзалга бүхэн ехэ сэнтэй байһан. Мүнөө, энэ жэлэй түгэсэхэеэ дүтэлжэ байхада, бидэнэрэй хани нүхэсэлтэ Индидэ айлшаар ерээд байһан ушарһаа би сэдьхэлээ тон ехээр хананги байнаб.

Албанай хэрэгээр энэ айлшалгые бидэнэр ехэ ...ха шанартайда тоолонобди. Тэрэнэй зорилго юуб гэбэл, нэн түрүүн манай гүрэнүүд болон арадуудта тон шухала удха шанартай политическэ, экономическа, научно-техническэ соёл культурын ба манай бусад харилсаа холбоонуудые саашадань үргэдхэхэ ба гүнзэгырүүлхэ талаар хэмжээнүүдые, Тантай, госпожа

Премьер-Министр, Танай правительствын гэшүүдтэй зүбшэн хэлсэлгэ болоно.

Тэрэшэлэн уласхоорондын шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа андалдаха байһандаа бидэнэр найданабди. Зүгөөр манай оронуудай алишье талые һонирхуулжа байһан тиимэ асуудалнууд үсөөн бэшэ гээшэ.

Манай үе сагта наука, техникын туйлалтанууд оронууд болон түбинүүдэй хоорондохи зайе агшаажа, тэдэниие дүтэрхы болгоһон шэнгеэр хэлсэдэг болонхой. Энэшье зүб. Гэбэшье гансахан наука техникын туйлалтанууд хэршье ехэ байһан һаа, арадуудые бодото дээрэнь дүтэрхы болгохо хэрэг хангажа шадахагүй байһаниинь баһа зүбтэй бшуу. Тэрэниие туйлахын тула дэлхэй дээрэ үшөө таатай зохид политическэ эрхэ байдал хангаха, уласхоорондын шахардуу байдалые һуларуулха хэрэгтэй, арадуудай аша туһада хүн түрэлтэнэй ухаан бодолой эгээл һайн туйлалтануудые хэрэглэхэ арга олгомоор гүрэнүүд хоорондын харилсаанууд хэрэгтэй ха юм.

Энэ талаар абахада, бэеэ даанхай Индиин хорин табан жэл соо оршожо байһан үедэхи совет-энэдхэг харилсаануудай дүй дүршэл, манай ойлгомжоор, онсо удха шанартай. Эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай түлөө, эзэрхэг түримхэй ябуулга ба колониализмын бүхы түхэл янзада

эсэргүү тэмсэлээр гүрэнүүдэй политикын зоригжуулагдаад байхада, нийтын элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдые хани нүхэсэлэй ямар нягта, ямар олон янзын харилсаа холбоотой болгодог байһаниие совет-энэдхэг харилсаануудай дүй дүршэл элирхэйлэн харуулна. Энэ һайн һайхан үльгэр жэшээ уласхоорондын байдалда тон ехээр нүлөөлнэ, саашадаашье нүлөөлхэ байһандань бидэнэр этигэнэбди.

Мүнөө совет-энэдхэг харилсаанууд алишье таладаа найдабаритай үндэр хэмжээндэ гаранхай гээшэ. Ушар иимэһээ ерээдүйн олон жэлнүүдые тодорхойлон хараха аргатай боложо, энэ ерээдүйгөө харилсаануудайнгаа элдэб һалбаринуудта тодорхойгоор түсэблэжэ шадаха болонобди.

Социализмын илаһан түрүүшын орон ба Азиин эб найрамдалда дуратай том томо гүрэн хоёрой хоорондо баталагдаһан договор — эб найрамдал, хани нүхэсэл ба харилсан туһалалсалга тухай совет-индиин договор тэрэ ерээдүйн харилсаануудаймнай бата бэхи үндэһэн һуури болоно. Манай хоёр талын харилсаануудай хүгжэлтэдэ тус договорой үзүүлжэ байһан нүлөө айхабтар ехэ. Энэ договор уласхоорондын байдалда баһал ехэ удха шанартай. Азидахи бүхы оршон байдалда тэрэнэй таатай зохидоор нүлөөлжэ байһан улам эли боложо байна.

Хүндэтэ нүхэд! Арадуудай хоорондохи харилсаа холбоон хадаа шухалын шухала бодото хэрэг мүн. Тэрэ хадаа саг үргэлжэ хүгжэжэ, шэнэдхэн һайжаруулагдажа байха зэргэтэй. Энэ талаар манай оронуудай бэе бэеэ бүри ехээр ойлголсодог ба улам нягта хани нүхэсэлтэй болохо ябадалда ашатай туһатай тодорхой алхамуудые хэхыемнай Советскэ Союзай, Индиин арадууд бидэнэй уулзалгаһаа хүлеэнэ гэжэ би һананаб. Энэдхэг ба совет арадуудай этигэл найдабариин бэелхэ байһанда найдахыемни зүбшөөгыт. Бидэнэй түрүүшын хөөрэлдөөнүүд һайн һайхан сэдьхэлэй, бэе бэеэ ойлголсолгын, һайн хүршэ ёһоной харилсаа холбооной оршон байдалда үнгэрөө гэжэ сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэхэдэ болоно.

Манай хүндэмүүшэ зээд болохо Индиин Республикын президент господин Варахагир Венкат Гириин, Премьер-Министр госпожа Индира Гандиин элүүр энхын түлөө, агууехэ энэдхэг арадай амжалтын, хүгжэн һалбархын түлөө, Советскэ Союз ба Инди хоёрой эбдэршэгүй хани нүхэсэлэй түлөө хундага үргэхыемни зүбшөөгыт.

Индира Гандиин, Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдажа, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтагдаһан байна.

Обед хани ёһоной, халуун дулаан оршон байдалда үнгэрбэ.

Обедэй һүүлээр ехэ концерт табигдаа.

ИНДИ. Дели хотын түбтэ.

ТАСС-ай фотохроника.

ВЕНОГУУДЫЕ ТАБИБА

ДЕЛИ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Бүхы энэдхэг арадай нангинаар сахидаг газар Индиин нийслэлэй паркнуудай нэгэн соо, Джамна мүрэнэй эрье дээрэ бии юм. Эндэ — Махатма Гандиин, Джавахарлал Неругэй, Лал Бахадур Шастриин мемориалнууд.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев Индиин гүрэнэй элитэ мэдээжэ эдэ ажал ябуулагшадай дурасхаалые ноябриин 26-да ёһолон хүндэлбэ.

Бэеынь үнэһэн шарилай табигдаһан М. Гандиин мемориал дээрэ иимэ бэшээтэй венок табигдаба: «КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Л. И. Брежнев — Индиин сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө агууехэ тэмсэлшэ Махатма Гандида».

М. Гандиин мүнхэлэлгын музейдэ ороһон хүндэтэ хүнүүдэй дэбтэртэ Л. И. Брежнев иигэжэ бэшэбэ: «Энэдхэг арадай агууехэ хүбүүн — Махатма Гандиин дурасхаалые гүнзэгы сэдьхэлһээ ёһолон хүндэлнэб — Л. Брежнев».

Сүлөөтэ Индиин түрүүшын Премьер-министр Дж. Неругэй бэеынь үнэһэн шарилай булагдаһан газарта иигэжэ бэшээтэй венок табиба: «Джавахарлал Нерудэ — энэдхэг арадай агууехэ хүбүүндэ, бэеэ дааһан байдалтай Индиин үндэһэ һуури табигшада».

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. Б. Шастриин мемориал дээрэ венок табиба. Улаан лентэ дээрэнь иигэжэ бэшээтэй: «Лал Бахадур Шастрида — Индиин гүрэнэй ба политическэ элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшада».

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. А. Кунаев болон Л. И. Брежневтэй хамта Индидэ ерэһэн бусад тусхай тушаалтад, мүн Индиин нефтехимическэ промышленностиин министр Д. К. Баруа, Индиин Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэхи гүрэнэй министр Сурендра Пал Сингх веногуудые табилгын үедэ байлсаба.

МАНАЙ АНКЕТЭДЭ—ХАРЮУНУУД

УНШАГШАДАЙМНАЙ ДУРАДХАЛНУУД

Хүндэтэ уншагшад!

Манай газетын октябриин 17-ной номерто толилогдоһон «Уншагшадай анхаралда» гэжэ хандалгыемнай уншаа ёһотойт. Танай анхаралда табигдаһан хэдэн асуудалнуудта үгтэһэн харюунуудтай бэшэгүүд олоор оронхой.

Газетэ болон уншагшадай хоорондохи таһаршагүй харилсаа холбооной ехэ удха шанартай байһые, хүндэтэ нүхэд, һайн мэдэнэ ёһотойт. Бидэнэр, газетын хүдэлмэрилэгшэд таанадтай хамта, танай һанамжа, дурадхалнуудые, бэшэгүүдые хараадаа абан бэелүүлжэ, «Буряад үнэн» газетэеэ тандаал зорюулан гаргана гээшэбди. Тиимэһээ уншагша бүхэнэй һанамжа, дурадхал бидэндэ ехэ үнэтэй байна.

Газетымнай уншагшад хадаа янза бүриин мэргэжэлтэй, элдэб наһанай хүнүүд болоно. Тэдэнэрэй һонирхохо, уншаха, зүйлнүүд нилээд олон ааб даа. Зүгөөр газетымнай бүри һонин, «шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар» мэтэ болохыень уншагшад, бэшэг эльгээгшэд хүсэнэ.

«Буряад үнэн» газетымнай хуудаһанууд дээрэ республикымнай уран зохёолшодой шэнэ зохёолнуудһаа хэһэгүүдые, рассказуудые, шүлэгүүдые, поэмэнүүдые уншаха дуратайшуул ехэ олон байна. Жэшээлхэдэ, **Д. Дугаров** (Ахын аймаг), **Г. Матуева, Б. Махеев** (Түнхэнэй аймаг), **В. Цынгуева** (Шэтын областиин Агын Буряадай национальна округ), **С. Балаганова, Е. Пахонова** (Мухар-Шэбэрэй аймаг), **Е. Омоктуева** (Улаан-Үдын аймаг) болон бусад манай газетын хуудаһанууд дээрэ уран зохёол уншаха дуратай байһан тухайгаа мэдүүлнэ. Шэтын областиин Агын Буряадай национальна округой хонишон **Вера Цынгуева** ингэжэ бэшэнэ: «Буряад үнэн» газетые захинабди. Очерк, рассказ, шүүмжэлэл уншахада һонин даа. Илангаяа уран зохёолдо дуратай хүм. Һаянай уран зохёол хомор болоо. Толилогдохыень хүлеэжэ яданаб.»

Тиихэдэ эрдэм, техникын шэнэ һонин тухай уншаха дуратайшуул олон. «Эрдэм, техникын эди шэди» гэһэн хуудаһаяа ходо гаргажа байгыт» гээд нилээд олон уншагшаднай бидэнии гуйна.

Эрдэм, техникын угаа түргөөр хүгжэжэ байһан энэ сагта иимэ асуудалай гарахань тон зүб. Тиигээдшье мүнөөнэй уншагша хадаа эрдэмтэй, олон юумээр һонирходог хүн ха юм. Эндэ нэгэ жэшээ дурдамаар. Хурамхаанай аймагай Аргатын дунда һургуулиин буряад хэлэ ба литературын багша, дээдэ һургуулитай, 31 наһатай **Буянтуев Василий Мунхоевич** гэгшын манай анкетэдэ эльгээһэн харюунуудые уншагшадай анхаралда табия.

1. Асуудал: «Буряад үнэнии» хэзээнһээ уншанабта? (Гэртээ захижа абана гүт, али библиотекэдэ уншадаг гүт? Али киоскһоо худалдажа абана гүт?)

Харюу: Һургуулида һуража байхаһаа эхилээд, «Буряад үнэн» газетэеэ уншадагби. Мүнөө гэртээ захижа абанаб.

2. Асуудал: Танай захижа абадаг «Буряад үнэнии» хэды хүн уншанаб? (Гэр бүлынхидтнай, хүршэнэртнай, үшөө хэд?).

Харюу: Гэр бүлынхидни, хүршэнэрнай уншадаг. Мүн һонирхолтой материалнуудые һургуулиингаа үхибүүдтэ уншажа үгэдэгби.

3. **Асуудал:** Байгша ондо «Буряад үнэндэ» толилогдоһон ямар материалнуудые илангаяа һонирхон уншаабта?

Харюу: «Бидья Дандароной согшод» тухай материал. Мүн нютагайнгаа суута хонишон, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Ц. А. Бадмаевагай хөөрөөн тухай.

4. **Асуудал:** Ямар асуудалаар, ямар удхатай материалнуудые «Буряад үнэн» газетэдэ уншаха хүсэлэнтэйбта?

Харюу: Газар, уһанай нэрэнүүдые тайлбарилһан материалнуудые уншаха хүсэлэнтэйб (манай эндэхи топонимууд ехэ ойлгосогүй байдаг).

5. **Асуудал:** «Эрдэм, техникын эди шэди», «Хонхо», «Толи», «Саяанһаа Витим хүрэтэр», «Уншагшад дурадхана, шүүмжэлнэ, зүбшэнэ» гэхэ мэтын гаршагуудтай, тусхай хуудаһанууд тухай ямар һанамжа, дурадхалнуудтай байнат?

Харюу: «Эрдэм, техникын эди шэди» гэжэ гаршаг доро манай буряад эрдэмтэдэй туйлаһан амжалтанууд тухай уншаа һаа, тон һайн бэлэй. Тиихэдэ холын аймагуудта телевизор хэзээ харадаг болохоб? Энээн тухай уншадаг һаа...

Иимэрхүү харюунуудые ехэ олоор абаабди. Үшөө нэгэ жэшээ дурадая. Захааминай аймагай Хамниин совхозой хүдэлмэрилэгшэ **Даша Будаевич Хандуевай** харюунууд һонирхолтой. Республикын предприяти, ажахынуудай ажал хэрэгүүд, түрүү малшад, хонишод, һаалишад, таряашадай амжалтанууд, уласхоорондын байдал тухай энэ нүхэр үшөө ехээр уншахые хүсэнэ. «Толи», «Хонхо» гэһэн хуудаһануудаар нүхэр Хандуев һонирхохо зуураа, буряад зоной ёһо заншал, уг гарбал, ажаһуудал, урданай байдал тухай материалнуудые манай газетэдэ уншаха хүсэлэнтэй.

«Будамшуу» һэргээжэ, фельетон, шог ёгто мүрнүүдые газетын хуудаһанда олоор үгэжэ байхыемнай олон уншагшад дурадхана. Юрын хүнүүд, ажалай баатарнууд, тэдэнэй хэрэгүүд тухай материалнуудые газетэдэ толилжо байхыемнай олон нүхэд бидэнии гуйна.

Уншагшадай һонирхохо асуудалнууд захагүй. Экономико, промышленность, соёл культура, статистика болон элдэб һалбаринууд тухай материалнуудые манай уншагшад хүлеэнэ.

Һургуулиин ажабайдал, хүмүүжүүлгын асуудал, ород ба буряад хэлэ зааха тухай статьянуудые «Буряад үнэндэ» уншаһайбди гэһэн хүсэлөө олон нүхэд мэдүүлнэ. Жэшээлхэдэ, **Ц. Номтоев** (Яруунын аймаг), **Д. Батомункуева** (Хяагтын аймаг), **Б. Цыренов, Б. Цыдыпцыренова** (Мухар-Шэбэрэй аймаг) болон бусад уншагшад түрүү багшанарай дүй дүршэл тухай дэлгэрэнгыгээр уншажа байхые хүсэнэ.

Үхибүүдтэ, эдир үетэндэ зорюулагдажа, «Хонхо» гэжэ тусхай хуудаһан газетэдэмнай гарадаг. Энэ хуудаһанда хүүгэдэй пьесэ, дуу, шүлэгүүдые толилжо байгаа һаамнай, олон лэ уншагшад баярлан угтаха.

Бэшүүрэй аймагай Дунда-Харлан тосхонһоо **Бурунов Думаржап Амарсайнович** гэгшын гэр бүлынхид анкетэдэмнай харюу эльгээхэдээ, газетымнай хуудаһанда Буряадай композиторнуудай шэнэ дуунуудые хүгжэмэй ноототойнь хараха дуратай байна.

«Эрдэм, техникын эди шэди», «Хонхо», «Толи», «Саяанһаа Витим хүрэтэр», «Уншагшад дурадхана, шүүмжэлнэ, зүбшэнэ», «Эрдэм бэлиг — эрхим баян» гэхэ мэтын гаршагуудтай тусхай хуудаһануудаар олон уншагшаднай һонирхожо, тэдэнээ саашадань улам һонин, удха түгэлдэр болгохо тухай олон дурадхал, һанамжаяа оруулаа. Тиихэдэ уласхоорондын байдал тухай материалнуудые дэлгэрэнгыгээр уншахые олон нүхэд хүсэнэ.

Анкетымнай долоодохи асуудал иимэ һэн: **«Эдэ асуудалнуудай толилогдоһон газетые октябриин хэдындэ абаабта? (Харюу соогоо почтын индекс табигты).** Ерэһэн олон бэшэгүүдые хаража үзэхэдэ, анкетэтэй газетэ саг соогоо уншагшадта хүргэгдөө. Зүгөөр зарим нютагта газетэнүүд хожомдожо ошоно, таһалдажа үгтэнэ. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагай Баруун-Хасууртай нютагһаа нүхэр **Дагбаева** ингэжэ бэшэнэ: «Октябриин 31-һээ хойшонхи 258, 259 номернууд ерэбэгүй. Хүлеэжэ ядаабди». Тиихэдэ Яруунын аймагай Тэлимбэ нютагһаа **Дондупов Ринчин Аюрович** ингэжэ бэшээ: «1973 оной «Байгал» журналай нэгэдэхи, гурбадахи номернууд ерээгүй». Аймагуудай хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдтэ энээн тухай һануулхаар гээшэ ха.

Хүндэтэ уншагшад! Манай анкетын асуудалнуудта танай эльгээһэн харюунууд газетыемнай улам һонин, удха түгэлдэр, хүн зоной дунда улам үргэнөөр тараха хэрэгтэнь ехэ туһалха байһаниинь лабтай. Уншагшад, таанадһаа ороһон бүхы һанамжа, дурадхалнуудые баяртайгаар хүлеэн абажа, ехэ туһатайда тоолонобди, тэдэнэйтнай ёһоор үшөө һонин материалнуудые газетэдээ толилхобди гэжэ найдуулнабди. Анкетэдэмнай харюунуудые эльгээһэн бүхы нүхэдтэ үнэн зүрхэнэй халуун баяр хүргэжэ, ажал хэрэгтэнь, ажабайдалдань ехэ амжалта, элүүр энхые хүсэе!

ШЭНЭ ЧЕМПИОНУУД ТОДОРБО

Түгэсхэлэй тулалдаанда хабаадалсаха эрхэтэй болоһон боксернууд гурбадахи үдэртөө республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хоорондоо наадаһан байна. Һүүлшын үдэр хамтадаа 42 боксер—залуушуул, эрэшүүл хабаадаа.

Үдэрэй 12 часһаа наадан эхилжэ, залуушуул—«Труд» бүлгэмэй Виктор Намжилов, «Урожай» бүлгэмэй Борис Сойжинов хоёр чемпионой нэрэ зэргэ буляалдахаар рингдэ гараба. Эдэ хоёрнай ойройдоо 16—17-той боложо ябаһаншье һаа, яһала һайн шадабаритай байба. Гурбан раундын туршада үнгэрһэн нааданай дүн гаргахада, Намжиловынь очкогоороо диилэжэ, чемпион болоо.

Эдэнэрэй удаа эрэшүүл—СССР-эй, РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэдэг нааданда хабаадаһан, хэдэн удаа республикын чемпион болоһон, СССР-эй спортын мастер Владимир Султумов «Буревестник» бүлгэмэй Дамдиновта орходоо баян дүршэлтэй, гоё һайханааршье наадажа шадаха байба. Хоёрдохи раундын ябажа байхада, Дамдиновай секундант эдэнэрэй наада зогсоохо баатай болоно. Нүгөөдэ— 57 килограммай шэгнүүртэн сооһоо рингдэ гараһан багшанарай институдай студент Геннадий Нагаслаев «Труд» бүлгэмэй Александр Осокиндо шүүгдэшоо. Мастерта кандидадууд боксын һайн наада харуулхые оролдобошье, Нагаслаевынь муу хамгаалгатайһаа очкогоор диилдээ.

—Рингын улаан буланда республикын үнинэй боксернуудай нэгэн — СССР-эй спортын мастер Бато Нимаев,—гээд соносхогдоходонь, эндэ суглараагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана. Нимаевтай чемпионой нэрэ зэргэ буляалдахаар спортын мастерта кандидат, «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Борис Доржиев гараа.

Дүршэлтэй боксерой хамгаалга дабажа ядаһан Доржиев добтолходоо алдуу гаргажа, рингын судьягай зэмэдэ хэдэн удаа ороно. Нааданай дүн гаргахада, Бато Нимаев энэ уулзалгаяа 2:1 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, юһэдэхеэ республикын чемпионой зэргэдэ хүртэбэ.

Удаадахи ээлжээндэ рингдэ гараһан залуушуул сооһоо «Буревестнигэй» Владимир Будажапов, Родион Бугашеев, Алексей Кондаков, Геннадий Плюснин, «Спартагай» Павел Левитин, «Урожай» бүлгэмэй Михаил Пермяков, Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр Юрий Пинтаев, Николай Сускин гэгшэд чемпион болоо.

Залуушуулай командануудай дундаһаа багшанарай институдай команда түрүү һуури эзэлжэ, республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй дамжуулгын кубогта хүртэбэ. Эрэшүүлэй дундаһаа Ленинэй ордендо ЛВРЗ-гэй спортын клубай спортсменүүд түрүү һуури эзэлээ. Эдэнэрэй дунда Александр Петушинов, Владимир Авдюшев, Михаил Карнышев, Павел Федотов, Владимир Плюснин, Александр Комар, Николай Антонов гэгшэд республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ, республикын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн боксернуудта грамота болон үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Үнгэргэгдэһэн нааданай дүн хаража үзэхэдэ, зарим боксернууд мүрысөөндэ муу бэлэдхэлтэй ерээ гэжэ тэмдэглэмээр. Юуб гэхэдэ, олохон боксернууд түрүүшын раундһаа нокдаунда орожо, саашадаа наадаха эрхэгүй болоһон байха юм. Эрхим спортсменүүдые бэлдэхын хойноһоо спортын бүлгэмүүдэй тренернүүд саашадаа оролдохо ёһотой.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

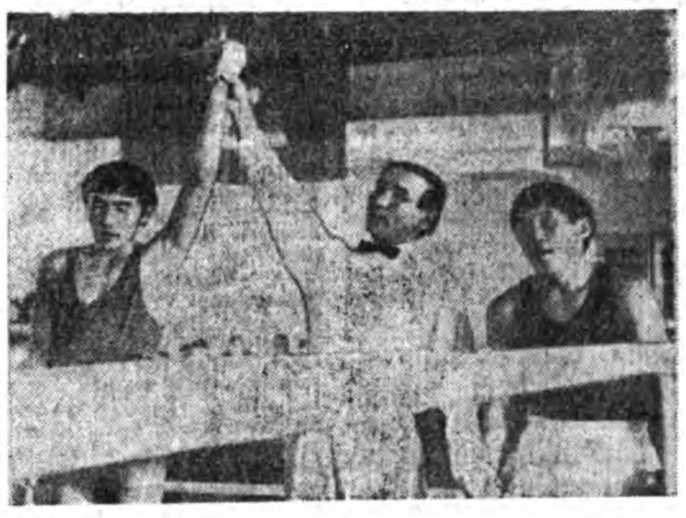

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) 1. Рингын судья С. Цымпилов түгэсхэлэй наадан дээрэ шүүһэн Будажаповай гарыень үргэжэ байна. 2. Республикын чемпион болоһон, СССР-эй спортын мастер Владимир Султумовта республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй түрүүлэгшэ Г. М. Сергеев [...] барюулба. 3. Спортын мастер Бато Нимаев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ [...]

ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, облпрофсоведэй президиум 1973 оной гурбадахи кварталай туршада республикын киносетьнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн хаража үзэбэ.

Хурамхаанай киносетиин коллектив (директорынь А. А. Домбровский, месткомойнь түрүүлэгшэ В. С. Елшина) Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө. Энэ киносетиин коллектив билет худалда[...] оруулха түсэбөө 128,1 [...]цент дүүргээ.

Захааминай киносетиин [...] дэлмэрилэгшэд (директор[...] Б. Ж. Доржиев, местком[...] түрүүлэгшэ А. А. Жарко[...] циалис мүрысөөндэ хоёр[...] һуури эзэлжэ, мүнгэн [...] абаһан байна. Билет ху[...]жа олзо оруулха даабари [...] процент дүүргэгдээ.

Мүн түсэбтэ даабарияа 11[...] процент дүүргэһэн Кабан[...] киносетиин коллективтэ [...]ректорынь Г. Т. Бобин[...] месткомойнь түрүүлэгшэ [...] Якушев) урмашуулгын [...] барюулагдаба.

Мухар-Шэбэрэй, Прибай[...]лиин, Хойто-Байгалай [...] сетьнүүдэй коллективүүд [...]наар хүдэлнэ гэжэ тэмд[...]дээ.

Ажалай түрүүшүүл

МНР мордобо[...]

[...]

В. ТОКТОХОЕВА

ХИЛЫН СААНАҺАА

телефон·телеграф·радио

Дэлхэйн хэблэл юун тухай бэшэнэб?

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Индидэ ошоод байһан тухай дэлхэйн хэблэл үргэнөөр бэшэнэ. Энэ түүхэтэ ушар хэрэгтэ зорюулагдаһан олон статьянуудые Индиин газетэнүүд тунхаглаба. «Л. И. Брежневые Индиин ниислэл хото халуунаар угтаба», — гэжэ «Индиан экспресс» газетэ тэмдэглэнэ. «Нэшнл геральд», «Пэтриот» газетэнүүд тусхай хабсаргалтатайгаар хэблэгдэн гаража, СССР-эй ба Индиин хоорондохи аша үрэ ехэтэй харилсаан тухай, Советскэ Союзай эб найрамдалта гадаадын политика тухай, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ хоёр ороной хамтын хүсэлэл оролдолгонууд тухай материалнууд эдээн дотор тунхаглагдаһан байна.

«Нэшнл геральд» газета түрүү бэшэг соогоо нигэжэ тэмдэглэнэ: «Л. И. Брежневэй ерэһэн ушарые түүхэтэ хэрэг гэжэ нэрлэнэ, юундэб гэхэдэ, иимэ уулзалгануудай, хөөрэлдөөнүүдэй үедэ түүхэ бэшэгдэдэг лэ. Инди ба Советскэ Союзые нэгадүүлһэн хани харилсаа бэхижүүлгэ имагтал Азидахи бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэхи байдалда һайнаар нүлөөлхэ байһаниинь дамжаггүй».

«Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Индидэ ерэлгэ гансал совет-индиин харилсаа хүгжөөлгэдэ бэшэ, мүн бүхы дэлхэй дээрэхи шахардуу байдал һуларуулгада һайнаар нүлөөлхэ байна», — гэжэ Польшын «Жолнеж вольности» газетэ бэшэнэ.

«СССР-эй, Индиин хоорондохи нэгэдэл амгалан ёһоор зэргэ оршолгын экономическа аша үрэ ехэтэй харилсаа хүгжөөлгын аша туһада Азидахи байдал һайжаруулгада нүлөөлхэ байһаниинь дамжаггүй», — гэжэ Венгриин «Хефтеи хирек» газетэ тэмдэглэнэ.

Гадаадын информационно агентствэнүүд, газетэнүүд Грецидахи сэрэгэй урбалта тухай бэшэхэдээ, Афинадахи энэ шэнэ захиргаан «бүри хэрзэгы шэрүүн хараа шэглэл» баримталха байна гэжэ элирхэйлнэ. Грециин президентээр соносхогдоһон генерал Гизикис Хойто Атлантиин бүлэглэлэй тала баримталдаг байна гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ редакционно статья соо бэшэнэ.

Японой правительствада болоһон хубилалтанууд тухай Токиогой хэблэл үргэнөөр тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

ВЕНЭ

СССР-эй ханинарай конгресс

ТАСС

Австро-совет бүлгэмэй ээлжээтэ конгресс эндэ болобо. 1970—1973 онуудта бүлгэмэй хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүдые тэрэ согсолһон, правлениин шэнэ бүридэл һунгаһан байна. 1945 ондо бии болгогдоһон энэ бүлгэм мүнөө орон дотор эгээн үргэн ехэ, олоной хабаадалгатай эмхинүүдэй нэгэн болонхой. Тэрэ экономикын, эрдэм наукын, соёл культурын һалбаринуудта Советскэ Союзай амжаһан туйлалтануудтай Австриин улад зониие танилсуулха, Австриин ба совет республикануудай хоорондо харилсаа холбоо тогтоохо талаар ехэ хүдэлмэри хэнэ.

Австриин олониитын элитэ мэдээжэ түлөөлэгшэд— парламентын депутадууд, политическэ элдэб партинуудай түлөөлэгшэд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад, һурагшад бүлгэмэй гэшүүд байха юм.

БЕЛГРАД

ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ТАСС

Һайндэрөө —республикын үдэрые Югославиин ажалшад шэнэ амжалтануудаар угтаба. Промышленна шэнэ предприятинуудай ашаглалгада оруулагдаһан, үйлэдбэриин түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэһэн тухай мэдээсэгдэнэ. Тузланска нүүрһэнэй бассейнэй предприятинууд жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухай мэдээсээ.

Югославиин мэдээжэ предприятинуудай нэгэн — «Тушань» уурхайн горнягууд ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллана. Югославиин хото городуудта, һуурин тосхонуудта баярай сулаанууд болоно, фашис булимтарагшадта эсэргүү сүлөөтэ ба бэеэ дааһан байдалай түлөө баатарлиг тэмсэл тухай хөөрэһэн выставкэнүүд нээгдэнэ. Баярай суглаанууд — Белградта, Арадай засагай жэлнүүдтэ республикын хүгжэлтын дүнгүүдые согсолһон суглаанууд хаа хаанагүй үнгэргэгдэнэ.

ПРАГА

Үргэн далайсатай

ТАСС

Чехословакиин үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэржэ байна. «Социалис ёһоор ажаллаха» гэһэн уряа доро энэ мүрысөөн үнгэрнэ. Энэнь юун гэһэн удхатайб гэхэдэ, бүтээн гаргагдаһан продукциин шанарые саг үргэлжэ һайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, түүхэй эд ба материалнуудые алмаха гэһэн удхатай. Мүнөө үедэ Словакиин Социалис Республикада энэ патриотическа хүдэлөөндэ 25 мянган коллектив хабаадана. Эдэ коллектив 300 мянга гаран ажалшадые нэгэдүүлдэг юм. Эндэ 6500 эрхим түрүү коллектив «Социалис ажалай бригада» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна.

ХАНОЙ

Эршэтэ ажал бурьялна

ТАСС

Бороо хурагүй сагай эхилэмсээр, Вьетнамай Демократическа Республикадахи уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые заһаха, шэнээр бариха ажал хүдэлмэри улам эршэдэжэ байна. Тханьхоа провинцида эндэхи барайгарай бүхы талмайн 60 шахуу процентыень уһаар хангаха уһалууриин юһэн гол түхеэрэлгэ заһабарилагдана.

Намха провинцидахи уһалууриин бүхы түхеэрэлгэнүүдэй заһабарилга дүүрээ.

ВАШИНГТОН

Р. Никсонэй хэлэһэн үгэ

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон радио, телевидениеэр үгэ хэлэхэдээ, Холбоото Штадуудта түлишын дутажа байһан тухай мэдүүлгэ хээ.

Дутын Зүүн зүгһөө нефть асаралгын таһалдалда ороһон дээрэһээ Холбоото Штадууд түлишөөр дуталдажа байна гэжэ Р. Никсон хэлэбэ.

Элшэ хүсэ алмахын тула шэнэ хэмжээнүүдые абаха шухала гээд Р. Никсон мэдүүлээ. Энээнэй тула, тодорхойлон хэлэхэдэ, декабриин нэгэнһээ автомашинануудые түлишөөр хангадаг орон доторхи бүхы станцинууд субботодо үдэшын 9 сагһаа амаралтын үдэрэй һүниин тэн болотор хаагдаха байна.

Һаяын үдэрнүүдтэ промышленность түлишын нефть гаргашалгаяа 10 процентээр хороохо, байрын гэрнүүдые дулаасуулгада түлишэ гаргашалгые 15 процентээр бага болгохо байнабди гэжэ президент саашадаа хэлээ.

Эдэ бүхы хэмжээнүүд элшэ хүсэнэй дутагдалые бүрин шиидхээгүй байна, гээд Р. Никсон сэхэ руунь мэдэрбэ.

НЬЮ-ЙОРК

«СКАЙЛЭБ» СТАНЦИ ДЭЭРЭ

ТАСС

«Скайлэб» гэжэ замбуулинай лабораториин экипаж ноябриин 25-да амарһанайнгаа һүүлээр станци дээрэхи түхеэрэлгэнүүдые шалган заһабарилжа, мүн научна шэнжэлгэнүүдтэ бэлэдхэл хэжэ эхилбэ. Астрономическа приборнуудтай холбоотой телевизионно шэнэ монитор тодхон табиһан, электрын элшэ хүсэнэй түхеэрэлтэ шалгаһан байха юм. Ягаа-улаан гэрэл туяагаар буулгабари хэдэг камерын туһаламжаар Когоутека гэжэ һүлирой хойноһоо Дж. Карр адаглалта хэһэн байна. Байгаалиин нөөсэ баялигуудые түрүүшыхеэ шэнжэлэлгэ ноябриин 25-да хэгдэхээр түсэблэгдэһэн байгаа. Гэбэшье энээнээ бэелүүлэнгүй орхихо ушартай болобо. Юундэб гэхэдэ, США-гай газар дээрэ шэлэһэн районниинь үдхэн манаар хушаатай байгаа бшуу. Ноябриин 27-до түрүүшын сеанс хэгдээ. Энэ үдэр астрономическа приборнуудай туһаламжаар Наранай хойноһоо түрүүшынхеэ адаглан шэнжэлбэд.

ЛОНДОН

Шахтёрнуудай шиидхэбэри

ТАСС

Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ тухай хүдэлмэришэдэй үнэн зүб эрилтые консерваторнуудай правительствын хангатар ажалайнгаа һүүлээр үлэжэ хүдэлхэеэ арсаха тухай Англиин шахтернуудай шиидхэбэри хүсэндөө байха юм гээд горнягуудай национальна профсоюзай генеральна секретарь Лоуренс Дейли Керколди хотодо шахтернуудай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Урдаа табиһан зорилгобо хүсэлдүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхые тэрэ шахтернуудые уряалаа.

УЛААН-БААТАР

МНР-эй 49 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ТАСС

Оронойнгоо түүхын гайхамшагта һайндэрые аха дүү монгол арад үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Арадай Ехэ нэгэдэхи хуралай заседани 49 жэлэй саада тээ боложо, Монгол оронииe Арадай Республика болгоһон, түрүүшын Конституци абаһан юм. Тиигэжэ арадай революциин туйлалтанууд үндэһэн хуулиар батадхагдаа һэн.

Монголой Арадай-революционно партиин хүтэлбэри доро монгол арад шэн габьяатайгаар ажаллажа, оронойнгоо түхэл шарайе үндэһөөрнь хубилгаа. Мүнөө Монгол орон олон һалбаритай социалис экономикотой, һалбаран хүгжэһэн эрдэм наукатай, соёл культуратай аграрно-индустриальна гүрэн болонхой.

Советскэ Союзтай ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронуудтай аха дүүгэй хани барисаагаа, али бүхы харилсаа холбоогоо бэхижүүлхэ политика Монголой Арадай Республика залан сэхээр бэелүүлнэ. Энэ хани барисаан республикын хурдан түргэн хүгжэлтын шухала эрхэ хүсэлнүүдэй нэгэниинь болоо: Социалис оронуудай экономическа туһаламжаар МНР-тэ мяханай комбинадууд, автомашинануудые заһаха заводууд, ТЭЦ-үүд, ехэ вольтын электро-дамжуулгын лининүүд, барилгын индустриин предприятинууд баригдаһан байна.

Уласхоорондын оршом соо Монгол орон эб найрамдалта гадаадын политика бэелүүлнэ. Мүнөө МНР — Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин бүрин эрхэтэ гэшүүн — дэлхэйн 62 гүрэнтэй дипломатическа харилсаа тогтоонхой.

УЛААН-БААТАР

Алтан медальнуудта хүртэбэ

ТАСС

Монголой хэдэн янзын хибэс алтан медальнуудта хүртэбэ. МНР-эй шанарай ба стандартын талаар гүрэнэй комитет промышленна продукциин эрхим һайн шанартай байһанайнь түлөө иимэ үндэр сэгнэлтэ үгэһэн байна.

Улаан-Баатарай хибэс нэхэдэг фабрикын эдэ продукцинууд уласхоорондын олон выставкэнүүдтэ, яармагуудта табигдахадаа, амжалта туйлаһан байха юм.

БОНН

Эмхиин эрилтэ

ТАСС

Вьетнамай Демократическа Республикын, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствые Германиин Федеративна Республикын мэдэрхэ тухай эрилтэ «Вьетнамтай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгэ» гэһэн эмхи үшөө дахин табиба.

Сайгон захиргаанай шорон түрмэнүүдтэ, концлагерьнуудта тамалагдан зобоогдожо байгааша политическа үзэл бодолойнгоо түлөө түрмэдэ хаагдаһан бүхы хүнүүдые дары сүлөөлхэ эрилтэ тус эмхиин түлөөлэгшэ табиһан байна.

Энэ жэлдэ 2,3 миллион маркын үнэ сэнтэй эм домуудые, медицинскэ түхеэрэлгэнүүдые, эдеэ хоол Вьетнамда эльгээхээр «Вьетнамда туһаламжа үзүүлхэ эмхи» соносхоо.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: КПСС-эй обкомдо, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, облпрофсоведтэ ба ВЛКСМ-эй обкомдо. «Үбэлжэлгын амжалта эмхидхэһэнһээ болохо» — суглуулбари. Л. И. Брежневэй Индидэ ошоод байһан тухай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: Э. Сосновскаягай очерк. Партийна ажабайдал. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Гурбадахи хуудаһанда: Л. И. Брежневэй Индидэ ошоод байһан тухай материалнууд. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спорт.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Хамар-Дабаан» — аяншалагшадай телевизионно клуб.

«Орбита» харуулна:

19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Инди ошоод байһан тухай. 20.00—«Рам ба Шиам» — уран һайханай фильм (Инди). 1-дэхи сери.

Улаан-Үдэ харуулна:

21.00 — Телепанорама. 21.20 — «Геолог ямар олзотой ерээб?»—гэһэн дамжуулга.

«Орбита» харуулна:

22.00—Футболоор УЕФА-гай кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн. Финалай 1/8 хуби. «Динамо» (Тбилиси) — «Тоттенхэм» (Англи). Тбилисиһээ дамжуулга. 23.45—«Время» — мэдээсэлэй программа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Инди ошоод байһан тухай.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

22.10 — «Возмездие» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 23.15—Концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха. Бага зэргэ саһан орохо. Баруун тээһээ һүниндөө секундын 5-9 метр хүсэтэйгөөр, үдэртөө секундын 10-14 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура һүниндөө 12-16, үдэртөө 6-10 градус, Байгал шадар һүниндөө 6-10, үдэртөө 0-4 градус хүйтэн. Хойто аймагуудта һүниндөө 22-26, Улаан Үдэдэ һүниндөө 14-16, үдэртөө 10-14 градус болохо.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону[...]

г. Улан-Удэ, ул. Ле[...]на 35. Телефоны: реда[...]ра — 54-54, приёмная [...] 54-93, зам. редактора [...] — 68-08, зам. редактора [...] 62-62, отв. секретарь [...] 50-52, секретариат—66[...] отделы: партийной жизни [...] 60-91, сельского хозяйст[...] — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, [...]мышленности и строител[...]ства — 61-35, советск[...] строительства и быта [...] 69-58, культуры и школ [...] 60-21, писем и рабсель[...]ров — 67-81, информаци[...] 34-05, общественная при[...]ная — 56-62, машинное б[...]ро — 57-63, фотолабора[...]рия — 33-61.